

Täysistunto

Torstai 9.9.2021 klo 16.01—18.33

Täysistunto alkoi klo 16.01. Täysistunto päättyi klo 18.33.

Puhetta johtivat puhemies Anu Vehviläinen (16.01—17.00) ja toinen varapuhemies Juho Eerola (17.00—18.33).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Uusi edustaja

Puhemies Anu Vehviläinen: Helsingistä oleva yrittäjä, kapteeni evp. Atte Kaleva, joka on tullut varamiehenä Helsingin vaalipiiristä edustajantoimesta vapautetun Juhana Vartiaisen sijaan, on tänään 9.9.2021 esittänyt minulle edustajavaltakirjansa ja ryhtynyt hoitamaan edustajantointaan.

Nokialta oleva hallintotieteiden maisteri, rikosylikomisario Jari Kinnunen, joka on tullut varamiehenä Pirkanmaan vaalipiiristä edustajantoimesta vapautetun Anna-Kaisa Ikonen sijaan, on tänään 9.9.2021 esittänyt minulle edustajavaltakirjansa ja ryhtynyt hoitamaan edustajantointaan.

Helsingistä oleva yhteisötyöntekijä Suldaan Said Ahmed, joka on tullut varamiehenä Helsingin vaalipiiristä edustajantoimesta vapautetun Paavo Arhinmäen sijaan, on tänään 9.9.2021 esittänyt minulle edustajavaltakirjansa ja ryhtynyt hoitamaan edustajantointaan.

Pyydän edustajia ottamaan paikkansa.

Toivotan teidät tervetulleiksi hoitamaan edustajan tehtäväänne.

Uudet edustajat ohjattiin paikoilleen täysistuntosalissa.

3. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Sanna Marin
valtiovarainministeri Annika Saarikko
ulkoministeri Pekka Haavisto
oikeusministeri Anna-Maja Henriksson
perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

työministeri Tuula Haatainen
ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen
sisäministeri Maria Ohisalo
opetusministeri Li Andersson
tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen

Puhemies Anu Vehviläinen: Päiväjärjestyksen 3. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

3.1. Suullinen kysymys Suomen pakolaispolitiikasta (Riikka Purra ps)

Suullinen kysymys SKT 143/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Purra.

Keskustelu

16.03 **Riikka Purra ps:** Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat koko ajan olleet sitä mieltä, että niin Suomen kuin EU:nkin tulee huolehtia siitä, että Afganistanista ei lähde ihmisvirtoja Eurooppaan vaan että suojaa tarvitsevat saavat sitä lähialueillaan. Sittenkin tämä kantamme on toistettu myös EU:n virallisena kantana ja monessa yksittäisessä jäsenmaassa.

Suomen hallitus kuitenkin kipuilee tämän kanssa. Te olette jo lisänneet tukea lähialueille, mutta tämän lisäksi haluatte ihmisiä tänne. Esitätte pakolaiskiintiön nostoa, tarjoatte automaattista neljän vuoden oleskelulupaa, haluatte helpottaa perheenyhdistämistä ja ylipäänsä lieventää kaikkia vähäisiä maahanmuuton rajoituksia. Muissa maissa kiristetään turvapaikkapolitiikkaa, varaudutaan uhkiin, jopa rakennetaan aitoja komission hyväksymänä. Suomi kulkee päinvastaiseen suuntaan. Arvoisa hallitus, aiotteko ottaa vastaan siirtolaisvyöryn turvallisesta maasta, Ruotsin rajalta?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Ohisalo.

16.04 **Sisäministeri Maria Ohisalo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset kysymyksestä. Paras tapa estää sitä, että ihmiset joutuvat jättämään kotejaan, on tietysti estää humanitäärisen kriisin syntymistä niillä alueilla, joilla tällä hetkellä on vaikeaa. Kriisi on Afganistanissa, kriisi on siellä lähimaissa, ja Suomen valtio on tähän mennessä muun muassa tukenut järjestöjä, jotka toimivat edelleen siellä kriisialueella.

Me teemme yhteistyötä eurooppalaisten kollegoidemme kanssa ja järjestöjen kanssa ja olemme tehneet paljon töitä sen eteen, että olemme paremmin varautuneet kuin vuosien 2015 ja 2016 kriisiin, jotta Suomi olisi paremmin varautunut siihen, että jos tänne tulee ihmisiä, me tiedämme, kuinka prosessit toimivat paremmin, kuinka turvapaikkajärjestelmä

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

on paremmassa kunnossa. Mutta on myönnettävä se, että Euroopan unionin tasolla meillä on edelleen järjestelmä kehittämättä. Tätä uudistusta on nyt vuoden verran komission toimesta viety eteenpäin ja neuvostossa käsitelty, mutta uudistus ei ole vielä valmis, ja sitä tarvitaan kipeästi.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä kohtaa totean sen, kun tiedän, että useammallakin ministerillä on aina halukkuutta vastata asiaan, kysymykseen, että tulen olemaan siinä aika niukka, eli pääsääntöisesti yksi kysymys ja yksi vastaus. — Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Purra.

16.05 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on vuosien varrella maksanut Afganistaniin jopa 3 miljardia euroa sotilaallisena, humanitaarisena ja kehitysapuna. Noudimme vasta maasta sotilassuojauksella satoja afgaaneja, ja te haluatte lisää. Lisäsitte heti miljoonia lähialueille Iraniin afganistanilaisten tukemiseksi. Kehitysapuun menee 1,2 miljardia vuodessa, tietenkin velkarahaa — isoja summia, mutta ei mitään siihen verrattuna, paljonko näistä maista saapuva maahanmuutto maksaa suomalaiselle veronmaksajalle, nimittäin keskimäärin puoli miljoonaa ja enemmänkin henkilöltä. Vuositasolla kokonaiskustannukset ovat miljardeja.

Hallitus, olette juuri olleet vääntämässä budjettia. Siellä muutama miljoonakin on pikkuraha, eikä lisää heru suomalaisille vähäosaisille tai terveydenhuoltoon. Kuitenkin maailmanparantamiseen miljardeja ja miljardeja, ja ne ovat aina pikkurahoja. Voisitteko selittää, arvoisa hallitus, kansalaisille, miksi on näin?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haavisto.

16.07 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Purra, aikaisemmassa kysymyksessä ensinnäkin kysyitte perheenyhdistämisestä, miksi hallitus pyrkii sitä helpottamaan. Jos kerron tilanteen Afganistanin osalta: Meillä on covidin, koronan, takia ollut tilanne, jossa perheenyhdistämisen haastatteluihin New Delhiin ei ole Afganistanista voinut päästä — Intia ei ole ottanut näitä ihmisiä vastaan. Pyrimme nyt luomaan järjestelmän, jossa näitä haastatteluja voidaan tehdä naapurimaassa Pakistanissa Islamabadissa. Se on varmaan kohtuullista näiden ihmisten kannalta, että he voivat tämän prosessin käynnistää.

Sitten kysyitte kehitysyhteistyöstä ja mainitsitte myös sen, että Suomi on antanut nyt 3 miljoonaa euroa ihmisten auttamiseen Afganistanin naapurimaassa Iranissa YK:n pakolaisjärjestön kautta. Omassa alkupuheenvuorossanne puhuitte siitä, että ihmisiä pitäisi auttaa paikan päällä ja sillä alueella. Juuri näin tällä 3 miljoonalla eurolla tehdään, juuri näitä ihmisiä autetaan siellä, jotka ovat joutuneet lähtemään kodeistaan naapurimaihin, jotta he voisivat saada siellä säälliset olosuhteet.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja vielä pääministeri.

16.08 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Purra viittasi kysymyksessään myös ensi vuoden talousarvioon ja niihin panostuksiin, joita hallitus sen puitteissa tekee. Tässä kannettiin huolta muun muassa terveydenhuollosta ja

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

ihmisten hyvinvoinnista, ja voin ilokseni todeta, että hallitus kohdistaa erittäin merkittävästi lisää resursseja vaikkapa hoiva- ja hoitovelan purkamiseen, mitä koronan aikana on syntynyt. Satoja miljoonia tulemme kohdentamaan tulevana vuosina juurikin tähän eli sosiaali- ja terveyspalveluiden puolelle. Sen lisäksi tietenkin koulutukseen, inhimilliseen pääomaan, kohdistetaan merkittävästi panostuksia. Eli tällainen ajattelu, että se työ, mitä me teemme Suomen ulkopuolella, olisi pois siitä työstä, mitä me teemme Suomen sisäpuolella, ei ole ainakaan se todellisuus, mitä hallituksen budjettiesitys edustaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Meri.

16.08 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Pääministeri Marin, te kerroitte äsken panostuksistanne. Olen hieman huolissani siitä, että te olette käyttäneet aika monta päivää aikaa päästövähennyskeskusteluun ja pakolaiskiintiön nostamiseen, ja se on kuitenkin asia, johon tehtävään meitä ei ole tänne ensisijaisesti valittu, vaan suomalaisten ja Suomen asioiden hoitamiseen.

Kerroitte, että panostatte oikeusvaltioon, se on teille tärkeää. Lakivaliokunta on antanut yksimielisen lausunnon siitä, että oikeusvaltion ja oikeudenhoidon toimintaedellytykset ovat vaarassa ja niiden turvaamiseksi ja vahvistamiseksi pitäisi pikaisesti saada perusrahoitus kuntoon. Kuinka paljon te panostatte oikeusvaltioon Suomessa? Olkaa hyvä ja kertokaa, miten paljon ja pysyvästi tänne puolelle tulee rahoitusta. Olette kuitenkin käyttäneet monta päivää aikaa maailmanparantamiseen. Kertokaa, miten parannatte oikeusvaltiota Suomessa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Henriksson.

16.09 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan totta, niin kuin edustaja Meri tuo esille, että oikeusvaltiosta pitää pitää huolta, ja näin hallitus myös tekee. Sen takia tulemme panostamaan siihen, että meillä on poliiseja, ensi vuonna määrärahat ovat vähän suuremmat kuin tänä vuonna, ja sen takia myös oikeudenhoidon resurssit tulevat ensi vuonna olemaan vähän suurempia kuin tänä vuonna. Asiaan on myös budjettineuvotteluissa tehty siis sellaisia korjausliikkeitä, joilla me päästään paremmalle uralle kuin missä me nyt tänä päivänä olemme, mutta tämä on asia, josta meidän kannattaa edelleen keskustella täällä salissa ja täällä eduskunnassa. Me tulemme julkaisemaan koko budjettiesityksen sitten muutaman viikon kuluttua, ja silloin tulee selväksi myös se, kuinka paljon on yhteensä nyt panostettu oikeudenhoitoon, mutta suunta on se, että panostetaan enemmän kuin kuluvana vuonna.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Niikko.

16.11 **Mika Niikko ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Afganistan oli kristityille maailman toiseksi vaarallisin valtio heti Pohjois-Korean jälkeen jo ennen Talebanin valtaannousua, ja nyt on kantautunut huolta siitä, että monet tunnetut kristityt ja seurakuntien johtajat ovat erityisessä hengenvaarassa Talebanin nousun jälkeen. Kun hallitus suunnittelee turvapaikanhakijoiden ottamista Afganistanista Suomeen, jopa nostaa sitä kiintiötä, niin olisiko hyvä pohtia, että vastaanottaisimme näitä vainottuja kristittyjä, hengenvaarassa olevia pastoreita ja tunnettuja nimiä? Nimittäin meidän tiedämme sen, että eri-

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

tyisesti kristityksi kääntyneet entiset islamuskoiset henkilöt integroituvat Suomeen erinomaisesti ja he kyllä pystyvät täällä Suomessa kantamaan vastuun yhteiskunnassa siinä kuin me kaikki muutkin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Ohisalo.

16.12 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on mielenkiintoisia eroja, ehkä tiettyjä linjaeroja, saako sieltä nyt tulla Suomeen vai eikö saa. Sinänsä oikeus turvapaikanhakuun on tietysti ihmisoikeus — se on eri kaista. Sitten toisaalta on tämä kiintiöpakolaisjärjestelmä, jossa teemme hyvää yhteistyötä YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n kanssa. Tässä järjestelmässä Suomi voi päättää, mistä maista ja minkälaisilla kohdennuksilla teemme näitä valintoja. Esimerkiksi ihmisoikeuspuolustajat, naisten oikeuksien puolustajat ja journalistit ovat sellaisia ryhmiä, joita varmasti tulemme käymään keskusteluissamme läpi, kun pohdimme sitä, mikä tämä kiintiöpakolaisten määrä sitten tulevana vuonna tulee olemaan. Eli on inhimillistä auttaa niitä ihmisiä, jotka todella ovat siellä hädässä. Suomella on tähän mahdollisuus. Ja haluan tässä vielä muistuttaa, että Suomi saa itse asiassa EU:n yhteisestä AMIF-rahastosta myös tukea näiden ihmisten vastaanottamiseen. Suurin osa [Puhemies koputtaa] näiden ihmisten vastaanottamiskuluista katetaan siis EU:n varoista. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Peltokangas.

16.13 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Suomi on avustanut Afganistania joidenkin lähteiden mukaan lähes miljardilla eurolla erilaisten kehitysyhteistyöprojektien kautta parin vuosikymmenen aikana. Äärijärjestö Taliban nousi valtaan kahdessa päivässä suhteellisen vähäistä vastarintaa kohdaten. Toisin sanoen Taliban vesitti 20 vuoden työn ja pyyhki näin ollen sinisilmäisten suomalaisten miljardilla pöytää. Kysymys kuuluukin: onko Suomen edun mukaista pyrkiä väkisin länsimaistamaan islamilaista totalitaristista valtiota pakkosyöttämällä länsimaista demokratiaa selvästi haluttomalle kansakunnalle? Ja kansan syvät rivit haluavat kyllä kuulla, aikooko Suomi vielä osallistua tapahtuneen valossa turhaakin turhempiin kehitysyhteistyöprojekteihin islamistisissa valtioissa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haavisto.

16.14 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Peltokankaan kysymykseen: Suomi ja muut maat, jotka ovat menneet Afganistaniin osana tätä Afganistanin uuden hallituksen tukea silloin vuoden 2001 jälkeen, totta kai lähtivät sinne sen takia, että Afganistaniin oli pesiytynyt islamilainen vakava terrorismi, ja ei vain siihen maahan itseensä, vaan se maa tuotti terrorismia muualle. Tämä oli, voin sanoa näin, laajasti ottaen länsimaiden mutta myöskin monien naapurimaiden yhteinen päätös, että tätä pyritään estämään ja tätä halutaan estää. Ja tässä onnistuttiin tämän 20 vuoden ajan.

Nyt siellä on uusi tilanne. Olette oikeassa, demokratia ei ole sinne juurtunut, asenneilmapiiri vielä on esimerkiksi naisten oikeuksien vastainen. On erittäin tärkeää, että tähän vaikutetaan edelleen. Ei jätetä Afganistania eikä afganistanilaisia nyt yksin, mutta täytyy tietysti etsiä niitä tapoja, joilla voimme tässä tilanteessa vaikuttaa. Sinne on tullut nyt täl-

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

lainen islamistinen hallitus, Taleban-hallitus, ja esimerkiksi EU on pannut hyvin tarkat ehdot sille, minkä ehtojen puitteissa [Puhemies koputtaa] sen hallituksen kanssa voidaan asioida.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kopra.

16.15 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Euroopan unioni tarvitsee yhteisen turvapaikkapolitiikan. Rajojen ylittämiseen ja turvapaikan hakemiseen kohdemaan sisällä perustuva mekanismi pitää minimoida, ja pitää siirtyä kaikkein hädänalaisimpien valikointiin mahdollisimman lähellä lähtömaita.

EU-tason lisäksi toimia tarvitaan kuitenkin myös kansallisella tasolla. Kokoomus on esittänyt, että Suomessa otetaan käyttöön kansallinen rajamenettely, jossa kansainvälistä suojelua koskeva hakemus voidaan tarpeen mukaan käsitellä ja ratkaista jo rajavyyhykkeellä tai sen läheisyydessä päästämättä henkilöä menettelyn aikana lainkaan maahan. EU-lainsäädäntöön perustuvan rajamenettelyn käyttöönotossa olisi ainakin kaksi selkeää hyötyä: Ensinnäkin hakuajan oleskelun rajaaminen rajavyyhykkeelle vaikeuttaisi turvapaikanhaun väärinkäyttämistä. Toiseksi menettely parantaisi kannustimia palata kotimaahan mahdollisen kielteisen päätöksen jälkeen. Arvoisa ministeri Ohisalo, oletteko valmis toteuttamaan tämän kokoomuksen ehdotuksen?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Ohisalo.

16.16 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sinä aikana, kun kokoomuslaisia sisäministerejä on sisäministeriössä ollut, tätä uudistusta ei ole viety maaliin [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] siitä johtuen, että tämä on tulossa osana sitä EU:n yhteistä turvapaikkapolitiikkaa. Eli luodaan kaista, jossa voidaan osa ihmisistä katsoa nopeammalla menettelyllä, ja toinen kaista, jossa sitten mennään normaaleilla prosesseilla. Tässä järjestelmässä edelleen säilyy oikeus hakea turvapaikkaa EU:n alueelta, mutta tämä järjestelmä on osana tätä eurooppalaista yhteistä uudistusta. Kuten sanoin aiemmin, tämä olisi erittäin tärkeää kaikille jäsenvaltioille — yhteistä vastuun jakamista, yhteistä tekemistä, sitä Euroopan unioni tarvitsee — ja Suomen hallitus tätä on vienyt eteenpäin koko tämän kautensa ajan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén.

16.17 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Alkuperäinen kysymys käsitteli maahanmuuttoa. Sallitaan muutaman sekunnin katsaus parinkymmenen vuoden takaiseen tilanteeseen. Työskentelin lääninhallituksessa lääninlääkärinä siinä vaiheessa, kun itäinen naapurimme oli hajoamistilassa ja kaaoksen alaisena. Silloin Suomen valtionhallinnossa valmistauduttiin hallitsemattomaan maahanmuuttoon jopa puolen miljoonan henkilön osalta.

Nyt kysyisin, kun tämän covid-kriisin aikana olemme monta kertaa törmänneet siihen, että olemme joutuneet nopeasti reagoimaan, kun nämä varautumisjärjestelmät ovat olleet keskeneräisiä: mikä on tällä hetkellä yleinen varautumissuunnittelu, varautumisen tilanne, mahdollisen hallitsemattoman maahantulon osalta, tapahtui se miltä ilmansuunnalta tahansa?

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Ohisalo.

16.18 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten aiemmin mainitsin, vuosista 15 ja 16 on opittu paljon, kerätty tietoa yhteen, analysoitu sitä, tehty uusia varautumissuunnitelmia — harjoiteltu niitä yhdessä, koska kaikista keskeisintä on se, että viranomaiset osaavat toimia yhdessä silloin, kun asioita tapahtuu, ja — vielä tärkeämpää — ennen kuin asioita alkaa tapahtumaan. Tässä me tarvitsemmekin eurooppalaisista yhteistyötä, eurooppalaisten toimijoiden tiedonvälitystä, jotta olemme valmiina erilaisiin tilanteisiin. Mutta se, mitä teemme Suomessa, ei yksin riitä sen varautumisen osalta. Kun koronan yhteydessä on paljon puhuttu valmiuslaista, niin oikeusministeriössä on tehty työtä valmiuslain kehittämisessä, ja siinä yhteydessä meidän on käytävä keskustelua siitä, onko siellä tarvittavia työkaluja vaikkapa meidän viranomaisille toimia tällaisissa tilanteissa mahdollisimman jouhevasti yhteentoimivasti.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ovaska.

16.19 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meiltä kaikilta kysytään, menikö 20 vuotta Afganistanissa aivan hukkaan, oliko hyötyä siitä, että siellä oli sotilaitamme, jotka samalla myöskin saivat koulutusta, tai mitä töitä ollaan tehty naisten ja tyttöjen kouluttamisen ja kouluruokailun eteen ja ylipäänsä sen eteen, että ihmisillä on oikeus omaan elämään. On tärkeää, että me käydään myöhemmin täällä keskustelua Afganistanista, mitä siitä opimme ja mitä olemme tehneet väärin.

Mutta yksi asia, mikä tässä kriisissä on ollut, on EU. Tässä sisäministeri nosti hyvin juuri tämän maahanmuuttopolitiikan, mutta toinen on myös EU:n yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka. Kansallisvaltiot, EU-valtiot, ovat yksin toimineet Afganistanissa ja kotiutaneet sieltä väkeä, kuten teki Suomikin hienosti erikoisjoukkojen ansiosta. Mutta miten me huolehdimme, arvoisa ulkoministeri, jatkossa, että EU pystyy toimimaan nopeammin ja reagoimaan tällaisten kriisien tultua?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Haavisto.

16.20 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Kiitos, edustaja Ovaska, erinomainen kysymys. Voin sanoa, että tätä keskustelua käydään nyt monessa EU-maassa. Kun EU:n ulkoministerit tapasivat epävirallisessa Gymnich-kokouksessa, tämä oli yksi keskustelunaiheista. Itse asiassa monet ovat havainneet, että siellä kentällä se EU:n yhteistyö, EU-maiden suora yhteistyö, toimi aivan erinomaisesti, sekä meidän siviilivirkamiesten että diplomaattien. Kyllä siellä autettiin toista EU-maata, tuotiin toisen maan kansalaisia, kuten Suomi teki vaikkapa Irlannin evakuoitaville. Se toimi loistavasti. Mutta sitten nämä mekanismit, esimerkiksi nopean toiminnan joukkojen kaltaiset mekanismit — sellaisia tällaiseen tilanteeseen ei ole luotu, jotka saataisiin liikkeelle näin nopeasti, ja kyllä tässä on suuri aukko. Ja ehkä tärkein asia, joka on myöskin tässä kotimaisessa valmistautumisessa, on se, että osaisimme siviiliviranomaisten ja sotilasviranomaisten yhteistyön aivan mutkattomasti tällaisissa tilanteissa. Suomelle tämä oli hyvä ja kiinnostava kokemus siksi, että meidän diplomaattimme ja sotilaamme toimivat niin kiinteässä yhteistoiminnassa suomalaisten pelastamiseksi tilanteesta.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja tähän kysymykseen vielä kysymyksen alkuperäinen esittäjä, edustaja Purra, olkaa hyvä.

16.21 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En mielestäni saanut vastausta kysymykseeni siitä, oletteko varautuneet tähän, että turvallisesta maasta, Ruotsin kautta, meille tulee siirtolaisvyöry. Ymmärrän sen, että sisäministeriössä ja Suomessa muuten on tehty tätä varautumista, mutta valitettavasti me — ja merkittävä osa Suomen kansasta — emme tarkoita varautumisella sitä, että mietitään, kuka kantaa tulijoiden kassit tai mihin heidät voidaan mahdollisimman nopeasti asuttaa, vaan me tarkoitamme sitä, että Suomi ei olisi houkuttelevampi kohdemaana kuin meidän referenssimaamme Euroopassa, me emme olisi houkuttelevampi perheen yhdistämisen kannalta kuin Ruotsi tai Tanska tai muut Pohjoismaat tai me emme olisi houkuttelevampi esimerkiksi sosiaaliturvasomme kannalta. Me tiedämme, että turvapaikanhakijavirroissa ei liiku ainoastaan konflikteja pakenevia ihmisiä vaan myös ihmisiä, jotka hakevat parempaa elintasoja. Tämäkin on inhimillisesti aivan hyväksyttävä, mutta Suomi ei voi olla vastaanottajamaa. Kuvasin kysymyksessäni, paljonko tämä meille maksaa. [Puhemies koputtaa] Oletteko ottaneet huomioon tämän seikan?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Ohisalo.

16.22 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tässä jo useaan kertaan totesin, Suomi on paremmin varautunut kuin vuosina 15 ja 16. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mutta miten? Me kysyimme, miten!]

Olen kuullut tässä viime kuukausien aikana keskusteluita siitä, pitäisikö ihmisiä tässä maassa jaotella erilaisiin lokeroihin sen perusteella, mistä tulevat, millä perusteilla. Mainitsitte ja viittasitte siihen, että esimerkiksi sosiaaliturvan taso olisi erilainen eri ihmisillä. Tästä on tässä talossa perustuslakivaliokunnassa asti käyty keskustelua, ja se ei ole mahdollista. Meidän lainsäädäntömme ei sitä mahdollista. Meidän tehtävämme on tietysti kansainvälisten velvoitteiden sitomana toimia niissä puitteissa, miten kansainväliset sitoumukset meitä velvoittavat. [Juha Mäenpää: Vastatkaa kysymykseen!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.2. Suullinen kysymys hallituksen talouspolitiikasta (Sanni Grahn-Laasonen kok)

Suullinen kysymys SKT 144/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Seuraava kysymys, edustaja Grahn-Laasonen.

Keskustelu

16.23 Sanni Grahn-Laasonen kok: Arvoisa puhemies! Suomi ei ole kestävä taloudellisen kehityksen uralla, eikä tämä päivä valitettavasti siihen näytä muutosta tuoneen. Nimitäin hallitus on juuri sopinut ensi vuoden budjetista, joka juuri saamamme tiedon mukaan tarkoittaa Suomelle jälleen uutta velkaa lähes 7 miljardia ensi vuonna. Se on velkaa velan

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

päälle, ja niin kuin tiedämme, julkinen talous ei Suomessa ole sellaisella tavalla kunnossa, joka turvaisi pitkäjänteisesti kestäväää kasvua. Nyt eletään nousukautta, hyvää taloudellista kehitystä, Suomi on päässyt maailmantalouden imuun mukaan. Minä haluaisin tietää ja kysyä teiltä, arvoisa hallitus: miten on mahdollista, että kun talous kasvaa enemmän kuin vuosikausiin ja sen myötä myöskin verotulokehitys on myönteistä, niin tässäkin tilanteessa hallitus rikkoo omia menokehityksiään lähes miljardilla ja ottaa uutta velkaa lähes 7 miljardia ensi vuonna?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko.

16.24 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jaan edustajan näkemyksen siitä, että Suomen talouden tärkein tehtävä on nyt huolehtia kestävästä kasvusta. Jos vertaa tätä nyt tehtyä budjettiehdotustamme viime vuonna tehtyyn ehdotukseen, eli kuluvaan vuoteen, kaikkineen sen alijäämä näyttää noin 7 miljardia pienemmältä kuin nyt kuluvana vuonna. Suunta on nyt oikea. Velkaantumisen taso asettuu samalle mittakaavalle kuin 2010-luvun alkupuolella, ja olen siitä samaa mieltä, että se on liikaa. Siksi tärkeintä on nyt oikea ura, jolle olemme siirtyneet korona-ajan poikkeuksellisen suuren velkaantumisen jälkeen. Ja tuolla hyvällä uralla ei pysyt vain puhumalla velasta, joka huolettaa kaikkia suomalaisia, vaan puhumalla myös työllisyydestä, tekemällä toimia sen eteen ja varmistamalla, että yritykset haluavat palkata väkeä, että on väkeä, joka voi työtä ottaa vastaan, ja että uuteen investoidaan. Kaikkeen tähän hallitus budjetissaan panostaa, ja tästä kerron tässäkin keskustelussa mielelläni lisää.

Puhemies Anu Vehviläinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Grahn-Laasonen.

16.25 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se ei oikein riitä, että valtiovarainministeri on huolissaan näistä asioista ja pitää työllisyyspäätöksiä tärkeinä. Kuten kaikki tiedämme, hallitus on lykännyt riihestä toiseen jatkuvasti työllisyyspäätösten tekemistä, ja nyt odotettiin, että hallitus olisi lupaustensa mukaisesti päättänyt työllisyystoimista, jotka vahvistavat julkista taloutta edes sen 110 miljoonan euron edestä. Ja taas kerran tiedotustilaisuudessa saimme kuulla, että hallitus siirtää nämä päätökset ensi kevääseen. Arvoisa pääministeri, osaatteko arvioida, onkohan kukaan Suomessa yllätynyt siitä, että te taas lykkäätte tarpeellisten työllisyyspäätösten tekemistä? [Sari Sarkomaa: Miksi niitä lykätään?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

16.26 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Grahn-Laasonen on nyt ymmärtänyt tämän asian väärin. Hallitushan on jo tehnyt kaikki ne rakenteelliset työllisyystoimet, joista olemme sopineet esimerkiksi hallitusohjelmassa tai joiden tavoitetta olemme jo aikaisemmin nostaneet. Nämä on jo saavutettu. [Timo Heinonen: Ei ole, ei yhden yhtä!] Tämä 110 miljoonan julkista taloutta vahvistavien työllisyystoimien kokonaisuus on vielä tälle lisäystä, eli sen lisäksi, että olemme tehneet kaiken sen, mitä olemme aikaisemmin luvanneet ja mihin olemme sitoutuneet, nyt teemme vielä lisää.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

[Sari Sarkomaa: Onko työllisyysaste hallitusohjelman edellyttämällä tasolla? Ei ole!] Tässä riihessä sovimme siis nopeavaikutteisista työllisyystoimista, joilla pyrimme esimerkiksi vastaamaan siihen, että eri aloille saadaan osaavaa työvoimaa juuri nyt ja nopeasti, ja osana tätä esimerkiksi edistämme työperäisen maahanmuuton kokonaisuutta. Eli hallitus on tehnyt, tulee tekemään ja teki myös tässä riihessä tärkeitä työllisyyspäätöksiä, ja näiden avulla me näemme nyt esimerkiksi sitä kehitystä, joka meillä on edessämme, että työllisyysaste kasvaa itse asiassa nopeammin kuin osasimme ennakoidakaan. Talous kasvaa, työllisyysaste kasvaa, investointeja tehdään ennätysmäärä [Puhemies koputtaa] — pidän kyllä hallituksen talouspolitiikkaa varsin onnistuneena tästä näkökulmasta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Orpo.

16.27 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me saatiin eilen lukea lehdistä, että keskusta ja vihreät jäivät oikein yötä myöten vääntämään ilmastotoimista Säätytalolle. Se oli varmaan oikea päätös, mutta onko todella niin, että tässä hallituksessa ei ole yhtään puoluetta, joka olisi valmis yötä myöten miettimään, miten budjettiriihessä otetaan vähemmän velkaa eikä lisätä sitä? Eikö ole yhtään puoluetta? Ei riitä, ministeri Saarikko, että on huolissaan — tarvitaan tekoja. Ja mitä tekoihin tulee, olen täysin eri mieltä pääministerin kanssa: te ette ole tehneet todellisia työllisyystoimia, ja sen perusteella, mitä tähän mennessä olemme nähneet riihen tuloksista, ei niitä ole syntynyt toden teolla nytkään. Onko yksinkertaisesti niin, että te ette riidoiltanne pysty sopimaan, vai mistä on kyse? Miksi päätöksiä ei syntynyt taaskaan?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko.

16.28 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä silloinkin, kun olimme samassa hallituksessa kokoomuksen kanssa, jostain pientä erimielisyyttä oli. Mutta minä haluan kysyä kokoomukselta, ettekö te pidä työllisyystoimiksi laskettavina tekoina päätöstä nostaa opintotuen tulorajoja. Ymmärtääkseni tekin olette vaatineet sitä. Ettekö te pidä perusteltuna sitä, että yli 60-vuotiaiden työtulovähennystä parannetaan niin, että työn vastaanottaminen vaikka vielä eläkkeeltä käsinkin osa-aikaisesti olisi nykyistä kannattavampaa? Tai ettekö te ole kuulleet sitä, mikä on suomalaisten yritysten pääviesti päättäjille: huolehtikaa prosessit kuntoon niin, että työperäinen maahanmuutto onnistuu. Sitä kaipaava julkinen sektori, sitä kaipaava yksityinen sektori. Muun muassa tämänkaltaisia päätöksiä me nyt teimme, ja olen niistä äärimmäisen tyytyväinen. Rakenteelliset toimet, 450 miljoonaa vaikutuksiltaan, ovat kaikki valmistelussa, ja ne kaikki toimitetaan eduskuntaan, ja loput kaipaamanne päätökset tämä hallitus tulee kyllä tekemään. [Juha Mäenpää: Onko kaikki maahanmuuttajat töissä?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Orpo.

16.29 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on tällä hetkellä se tilanne, että maassa on 145 000 avointa työpaikkaa, 316 000 työtöntä työnhakijaa. Nämä toimet, jotka luettelitte, ovat tärkeitä toimia, hyviä toimia, mutta ne ovat kuin pisara meressä siinä mittakaavassa, mitä teidän pitäisi tehdä. Te tavoittelitte 110 miljoonan työllisyystoimia, mikä vahvistaa julkista taloutta 110 miljoonalla kymmenessä vuodessa. Siitä

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

ei puutu ainoastaan nolla vaan kaksi nollaa. Kymmenessä vuodessa pitäisi hakea 10 miljardilla julkista taloutta vahvistavia toimia. Te ette pystyneet edes tähän. Kiitos näistä toimista, erityisesti opintotuen tulo-rajoiden korottamisesta ja muutamasta muusta, mutta ne merkittävät toimet — paikallinen sopiminen, työttömyysturvan uudistaminen, sosiaaliturvan uudistaminen kannustavaksi, verotuksen keventäminen — missä nämä kaikki ovat? [Välihuutoja vasemmalta]

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

16.30 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa edustaja Orpo, kun me katsomme tätä taloustilannetta, missä me tällä hetkellä olemme, ja katsomme, miten Suomen taloudella menee ja mitkä ovat näkymät eteenpäin niin tämän talouskasvun, työllisyyden kuin vaikkapa investointien osalta, niin voimme kyllä todeta hallituksen talouspolitiikan olleen varsin onnistunutta. Me olemme selvinneet koronasta yhtenä pienimpiä vaurioita kärsineenä maana. Meidän taloutemme kasvaa erittäin voimakkaasti. Työllisyydessä menee paremmin kuin mitä osasimme ennakoidakaan. Investointeja tehdään ennätysmäärä.

Hallituksen talouspolitiikka on ollut varsin onnistunutta myös työllisyyden näkökulmasta. Rakenteelliset toimet ovat tärkeitä. Niitä me olemme tehneet, ja niitä me tulemme tekemään, mutta isossa mittakaavassa ja isossa kuvassa, kun me olemme eläneet historiallista kriisiä, kyllä se merkittävin teko, minkä tämä hallitus on tehnyt työllisyyden eteen, on ollut koronan hoito, onnistunut hoito, ja kaikki ne päätökset, joita me olemme tähän liittyen tehneet. Sen vuoksi meidän taloudellamme on nyt valoisat näkymät.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Valtonen.

16.31 Elina Valtonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos hallituksen talouspolitiikka olisi niin kovin onnistunutta, minkä ihmeen takia ennuste on, että Suomi kasvaa seuraavan kahden vuoden aikana kaikista heikoiten koko Euroopassa? Eiköhän tässä ole kyse siitä, että me olemme nyt tässä nousukauden imussa mukana.

Varsinainen kysymykseni olisi valtiovarainministeri Saarikolle: Te esitätte Suomeen maastapoistumisveroa. Se lienee viimeinen tapa sitten pitää täällä ne vähäisetkin osaajat, jotka meillä vielä on jäljellä. Kyllähän meillä tosiaan, kuten tiedossa on, paljon kaivattaisiin lisää — ja kiitos, että prosesseja nopeutatte — mutta valtiovarainministeriön tekemässä virkatyössä on todettu, että tämä maastapoistumisvero itse asiassa heikentäisi Suomea sijoituskohteena ja vaikuttaisi hyvin kielteisesti Suomen kilpailukykyyn. Muun muassa naapurimaamme Ruotsi ei näistä syistä ole sitä ottanut käyttöön, ja toisin kuin Ruotsilla, Suomella on aito osaajapula, ja Ruotsiin myös kohdistuu paljon enemmän investointeja ja osaajia muuttaa perille. [Puhemies koputtaa] Minkä ihmeen takia te teette [Puhemies koputtaa] tämänkin päätöksen?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko.

16.32 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä arvonnousuverossa on kysymys Suomen verotusoikeuden turvaamisesta, ja minun käsitykseni mukaan Ruotsissa kyllä on vastaavanlaista sääntelyä käytössä. Tämä

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

toimi koskettaa erityisesti yhteiskunnan kaikkein hyväosaisimpia, sellaisia, joiden juuret ovat tässä maassa tai toimeentulon perusta on tässä maassa.

Mitä tulee näkemykseenne kasvusta, niin kyllä, siitä olen samaa mieltä kanssanne. Minusta kasvuluku on verrattain hyvä tuleville vuosille, mutta vielä oleellisempaa on miettiä, miten se jatkuisi sillä uralla. On nimittäin niin, että jos me pystymme pitämään kasvumme yli 2 prosentin tasolla, sitä kautta se yhtäläisesti vahvistaisi totta kai työllisyyttä ja sitä kautta me saisimme menot ja tulot järkevällä tavalla tasapainoon. Siksi kysyn meiltä kaikilta: luotammehan ja teemmehän me töitä sen eteen, että kasvu vahvistuu? Tämä hallitus tekee.

Vihreän siirtymän, ilmastomuutoksen, suuret mahdollisuudet: Ihmettelin edustaja Orpon kysymystä siitä, ikään kuin ilmastomuutos olisi jotenkin talouskasvulle vieras asia. Sehän on talouskasvun keskeisin moottori, ne torjunnan toimet, se osaaminen ja teknologia, mikä suomalaisissa edelläkävijäyrityksissä on. [Puhemies koputtaa] Uskon, että vihreä siirtymä voi olla Suomen taloudelle iso mahdollisuus, ja kasvun mittakaava liittyy myös siihen, [Puhemies: Aika!] että pudotus ei ollut niin syvä kuin monessa muussa maassa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Minuutti oli täällä aikaraja. — Totean, että näitä budjettiin liittyviä kysymyksiä on useammasta ryhmästä, eli käytämme tähän jonkun verran aikaa. — Seuraava puheenvuoro, edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

16.34 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kesäkuussa 2019 työllisyystoimet lykättiin syksyyn 2019, sitten kevääseen 2020 ja edelleen syksyyn 2020, jolloin perälaudaksi asetettiin viime kevään puolivälin riihi 2021, jossa sovittiin jatkotarkastelu syksyyn 2021, ja nyt sen tuloksena työ näyttää jatkuvan kevääseen 2022. [Välihuutoja]

Kokoomus on esitellyt konkreettiset työllisyystoimet lähes 150 000 työpaikasta — ottaa edes osa niistä käyttöön. Edellisen hallituksen aloittaessa otettiin velkaa melkein miljoona euroa joka tunti. Tuo tilanne korjattiin, ja pääministeri Juha Sipilä totesi silloin, että velan väheneminen on harjoitetun talouspolitiikan ansiota, ja hän totesi: ”Tuohon velanottoon ei ole paluuta. Seuraavankin hallituksen tehtävä on jättää Suomi seuraajalleen [Puhemies koputtaa] paremmassa kunnossa kuin se on sen itse saanut.” Kysyn teiltä, arvoisa valtiovarainministeri Saarikko: aiotteko te [Puhemies koputtaa] jättää Suomen seuraajallenne huonommassa [Puhemies: Aika!] kunnossa kuin missä te sen itse saitte?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko.

16.35 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aion tehdä kaikkeni sen eteen, että Suomen työllisyys ja talouden kasvu vakiintuvat tasolle, joka varmistaa sen, että Suomen talouden, jonka menot ja tulot ovat olleet pitkään epätasapainossa, tilanne voisi korjaantua.

Tämä korona-aika teki hallituksen työstä haastavampaa, mutta siksi olen erityisen iloinen, että kansantalousosaston, joka laatii ennustuksen Suomen talouden kehityksestä tuleville vuosille, johonka hallitus nojaa omassa työssään — tuo ennuste julkistetaan syyskuun lopulla, mutta rohkenen siitä todeta — arvion mukaan työllisyysaste, joka on kaik-

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

kein tärkein mittari, ihmisten toimeentulon ja hyvinvoinnin ja Suomen talouden kannalta tärkeä mittari, kehittyä nyt lupaavalla tavalla oikeaan suuntaan.

Ja edelleen kysyn teiltä, hyvä kokoomus — kiitän siitä, että meillä on yhteinen huoli työllisyydestä ja tavoitteita: Ettekö te pidä minään toimia, jotka liittyvät opiskelijoiden mahdollisuuteen tehdä työtä, eläkeläisten mahdollisuuteen tehdä työtä? Ettekö te kannata [Puhemies koputtaa] vahvoja toimia työperäisen maahanmuuton hyväksi?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja tässä kohtaa annetaan kokoomukselle puheenvuoro. — Edustaja Valtonen.

16.37 Elina Valtonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tässä usean kollegan suulla totesimme, kiitämme toden totta siitä, että te edesautatte osajien tuloa tähän maahan, myös siitä, että opiskelijat pystyvät opintojensa rinnalla tekemään työtä ja että eläkeläiset pystyvät yhdistämään työtuloa nykyistä paremmin eläkkeeseen ja tekemään myös seniori-iällä työtä. Siitä ei ole lainkaan kysymys, vaan kyse on siitä, että te otatte ensi vuonna 7 miljardia velkaa jälleen kerran lisää siitä huolimatta, että me eletään semmoista nousukautta, mitä ei ole nähty tässä maassa käytännössä pariin vuosikymmeneen. Miten se on mahdollista, miten te selitätte tämän? Ja jos mietitään sitä, mitä tässä vielä seuraavat 10—20 vuotta on tiedossa — meidän väestö ikääntyy, työssäkäyvien ja työikäisten määrä suppenee — meillä tulee olemaan todella suuria vaikeuksia vielä edessäpäinkin. Ja kukaan ei poissulje sitä, etteikö olisi uusikin kriisi näköpiirissä. Mitä sitten tapahtuu, hyvä hallitus?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko.

16.38 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskityn tässä puheenvuorossani tähän alijäämään, joka on noussut monen kokoomuksen puheenvuoron kysymyksessä esiin. Ensinnäkin se mittakaava on onneksi nyt kovin toinen kuin kuluvan vuoden mittakaava. Tälle vuodelle kokonaisuudessaan se luku asettui liki 15 miljardiin, nyt mittakaava on alle 7 miljardia. Tuo on merkittävä muutos ja kertoo tietenkin myös siitä, että yhteiskunta avautuu, ja toivomme kaikki, että koronan vaikea aika on takanapäin. Tuossa alijäämässä näkyy myös muutama muu merkittävä päätös, osittain myöskin kaikkien meidän poliitikkojen yhteinen päätös, HX-hävittäjähanke, johon hallitus valmistautuu ja joka näkyy alijäämässä useana tulevana vuonna. Siitä huolimatta alijäämäkehitys on lähtenyt nyt oikeaan suuntaan, ja olen luottavainen, että tulevina vuosina se on vielä tätäkin pienempi. Mutta korjausvelkaa on paljon, kun katsotaan kehitystä 2010-luvun alkupuolelta. Yksi muutos on sote-muutos, maakuntien hyvinvointialueiden perustaminen, johon hallitus valmistautuu [Puhemies koputtaa] jo osaltaan tämän vuoden budjetissa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Tavio.

16.39 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Pääministeri Marin, te olette kehunut Suomen työllisyystilannetta ennätysyhtäiseksi. Silti otatte budjetissanne velkaa 6,9 miljardia — siitäkin huolimatta, että olette kertonut meille, että nyt EU:sta tulee rahaa.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

Suomessa vallitsee todellisuudessa massatyöttömyys. TEMin uuden tilaston mukaan työttömiä työnhakijoita on yli 300 000, mikä on muuten enemmän kuin oli teidän hallituksenne aloitettua. Tämän tilaston ulkopuolelle jääviä työttömiä on valtava määrä. Meillä on lisäksi satojatuhansia ihmisiä, jotka työstään huolimatta ovat sosiaaliturvan piirissä, esimerkiksi osa-aikatyöntekijöitä. Samalla pitkäaikaistyöttömyyden määrä on lisääntynyt. Jos te, pääministeri Marin, pidätte hallituksen saavutuksena työllisyystilaston kasvua, onko myös työttömyyden ja sosiaaliturvan käytön kasvu hallituksenne ansiota?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

16.40 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kokoomuksen edustajien puheenvuoroissa kuin nyt tässä edustaja Tavion puheenvuorossa kovasti unohtuu se tilanne, missä me olemme eläneet viimeiset puolitoista vuotta. Me olemme olleet keskellä historiallisen syvää kriisiä. Me olemme joutuneet aivan poikkeuksellisella tavalla sulkemaan reaalitalouksiamme niin Suomessa kuin muualla maailmassa sen vuoksi, että me olemme pyrkineet estämään virusta leviämistä. No nyt me avaamme jälleen yhteiskuntaa, ja hallitus on julkistanut ja tänään hyväksynyt strategiapäivityksen siihen, millä tavalla yhteiskunta avataan ja samalla meidän taloutemme ja työllisyytemme toipuvat.

Mutta kun me katsomme vielä niitä uhkakuvia, mitä meillä oli hetki sitten edessämme, ja vertaamme tätä nykyistä tilannetta ja tulevaisuudennäkymiä, me näemme, että itse asiassa työllisyyskehitys on paljon, paljon paremmalla tolalla kuin mitä vielä hetki sitten pelkäsimme. Hallitus on omalta osaltansa tehnyt rakenteellisia työllisyystoimia, joilla pyritään puuttumaan niihin rakenteellisiin ongelmiin, mitä edustaja Taviokin tässä puheenvuorossansa kuvasi. Mutta sen lisäksi me teemme myös nopeavaikutteisia toimia, [Puhemies koputtaa] joilla pyrimme esimerkiksi varmistamaan sen, että työntekijät ja työnantajat kohtaavat, [Puhemies koputtaa] eli puuttumaan tähän kohtaanto-ongelmaan, vahvistamaan ihmisten osaamista ja sitä kautta myös työllistymistä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Aika. — Edustaja Mäkelä.

16.41 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joihinkin asioihin on vaikea löytää rahaa. Hallituksella oli suuria vaikeuksia löytää rahaa — en tiedä, löytyivätkö ne rahat — siihen, että poliisivoimia ei tarvitse leikata, mutta uutistietojen mukaan hallitus on löytämässä rahaa siihen, että pakolaiskiintiö voitaisiin kaksinkertaistaa. Tämä 2 000 pakolaista vuodessa — tiedätkö te, monenko päivän väestönkasvu se on pelkästään Afganistanissa? Se on yhden päivän väestönkasvu, se 2 000 ihmistä, vaikka kaikki otettaisiin Afganistanista, ei riitä enää seuraavalle päivälle. Ei tuollaisessa ole mitään järkeä. Meidän rahamme eivät riitä tuohon peliin. Nämä asiat ovat vastakkain.

Meille otetaan 7 miljardia lisää velkaa tulevana vuonna, ja se ei tule riittämään. Tulette aivan varmasti tekemään lisätalousarvioesityksiä, joissa otetaan vielä lisää velkaa. Te olette heittäneet ilmaan ajatuksia suomalaisten eläkerahastojen tuplaverottamisesta, suomalaisten sijoitusrahastojen verottamisesta, ja siitä huolimatta te otatte tuollaisen vuoren velkaa, suurelta osin myös viedäkseen rahaa ulkomaille. Arvoisa hallitus, milloin te aiotte asettaa nämä asiat tärkeysjärjestykseen? Milloin te aiotte asettaa [Puhemies koputtaa] suomalaisten asian etusijalle?

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko.

16.43 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siinä oli, edustaja Mäkelä, teillä nyt aika paljon väitteitä, ja katson, mitä kaikkea niistä minuutissa ehdin kumoamaan.

Ensinnäkin mitä tulee pakolaiskiintiöön, sen osaltahan hallituksen ohjelmassa todettiin haarukka 800 ja 1 050 pakolaisen välistä, ja tästä prosessista sisäministeri Ohisalo on täällä kertonut, miten pakolaiskiintiö — ikään kuin ne ihmiset, jotka ovat suurimmassa hädässä — toteutetaan pakolaisyhteistyössä YK:n kanssa. Samalla hallitus varautuu Afganistanin tilanteen vuoksi tarvittaessa tuota määrää vielä kasvattamaan. Budjetissa on nyt varauduttu niiden 1 050 pakolaisen tulemiseen.

Mitä tulee poliiseihin, huoli on yhteinen. Se on osa suomalaisten kokemusta turvallisuudesta. Siksi olen iloinen, että saatoimme tämän budjetin valmistelukeskustelussa käydä hyvän vuorovaikutuksen poliisiylijohtajan kanssa, ja päätimme koko hallituksen kanssa yhteistuumiin kohdistaa poliisille lisäeuroja suhteessa siihen pohjaan, jonka valtiovarainministeriö esitteli. Poliisin määrärahat säilyvät nykyisellä tasolla, ja poliisin osalta hallitus vielä kirjasi, [Puhemies koputtaa] että määrärahat on kohdennettava muun muassa harvaan asutulle alueelle.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.3. Suullinen kysymys hallituksen veroratkaisuista (Jussi Saramo vas)

Suullinen kysymys SKT 145/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Saramo.

Keskustelu

16.44 **Jussi Saramo vas:** Arvoisa rouva puhemies! Suurituloiset siirtävät Suomessa veronmaksua eteenpäin jatkuvasti enemmän, esimerkiksi piilottamalla omaisuuttaan vakuutuskuoriin. Jos lopulta siirtää kirjansa ja omaisuutensa kokonaan pois Suomesta, voi näin välttyä kokonaan verotukselta. Toisin kuin länsimaissa yleensä, Suomessa ei ole aiemmin ollut maastapoistumisveroa, ja me olemme siis kannustaneet ihmisiä muuttamaan Suomesta pois. On tosi hienoa, että hallitus on nyt päättänyt korjata tämän epäisänmaallisen poraanreiän verotuksessa. Tämä verohan verottaa siis vain niitä tuloja, joita ei ole aikaisemmin verotettu, siinä tilanteessa, että muutetaan pois maasta.

Nyt kun OECD ja Euroopan unioni korjaavat näitä laajempia verotussääntöjä, joista kärsivät hyvinvointivaltioiden lisäksi tietysti erityisesti kaikkein köyhimmät maat, kysyn valtiovarainministeri Saarikolta: millä muilla tavoin hallitus aikoo tukkia verovuotoa ja siten vähentää kestävyysvajetta? Tiedetään, että menetämme jopa miljarditasolla rahaa [Puhemies koputtaa] vuosittain veronkierron takia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

16.45 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä budjettiehdotus piti sisällään myös veroneuvottelut, ja keväällä sovitulla tavalla kohdistettiin kasvuun tulevia verotoimia mutta myös veronkiristyksiä yhteensä 100 miljoonalla eurolla, ja tämä niin kutsuttu arvonnousuvero oli osa sitä.

Nostan pari muuta esiin. Toisin kuin edustaja Mäkelä muuten viittasi, ei ole tulossa päätöstä rahastojen tuplaverotuksesta — ei, sellaista ei ole tässä esityksessä mukana. Siirtohintasääntelyn tiukennuksissa voidaan täysimääräisesti käyttää Suomen verotusoikeutta, ja toinen kokonaisuus, jonka nostan esiin, on ulkomaisten kiinteistösijoitusrahastojen tulojen verottaminen jatkossa laajemmin Suomessa verosopimusten oikeuttamalla tavalla. Samalla kuitenkin on hyvä muistaa, että me huolehdimme suomalaisten yritysten kilpailukyvyttä.

Yksi toimi, jonka haluan myös nostaa esiin verotuksen näkökulmasta, on kotitalousvähennys. Se vaikuttaa myönteisesti ja harmaata taloutta vähentävästi, lisää yrittäjyyttä, ja se kohdistuu nyt erityisesti palvelualoille, kotitalous-, hoito- ja hoivatyöhön, ja myös öljylämmityksen muutoksiin vapaaehtoiselta pohjalta. Silläkin on vaikutusta [Puhemies koputtaa] verotulojen näkökulmasta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Essayah.

16.46 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Marin totesi täällä, että hallituksen talouspolitiikka on onnistunutta. No, kun ajatellaan, että elämme nyt nousukautta ja velkaannumme lähes 7 miljardia vuodessa, niin kyllä tässä nyt voi varmaan eriävänkin näkemyksen esittää.

Täällä ministeri Saarikko aivan oikein totesi, että kasvu pitää saada jatkumaan. Luulen, että tässä salissa kaikki näkevät, että jos tämä velkaantumiskehitys aiotaan joskus saada käännettyä, kasvu pitää saada jatkumaan, ja investoinnit ovat siinä aivan keskeisessä osassa.

Silloin kun työn tuottavuutta halutaan nostaa, silloin tarvitaan uusia investointeja, ja tässä riihessä piti tulla tki-investointeihin jonkunlaista verokannustinta, mikäli on uskomisen hallitusohjelmakirjaukseen, mikäli on uskomisen siihen, että parlamentaarinen tki-työryhmä on saanut tehtäväkseen lähteä tavoittelemaan 4 prosentin bkt-osuutta investoinneissa Suomessa. [Puhemies koputtaa] Suurin osa näistä investoinneista tulee nimenomaan sieltä yksityiseltä sektorilta, kaksi kolmasosaa. Missä ovat nämä verokannustimet, hyvä hallitus?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko.

16.47 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Essayah'n puheenvuoro oli monin tavoin viisas. Ajattelen aivan samoin kuin te kasvusta ja sen merkityksestä, ja kyllä kasvu edellyttää, että Suomi on edelläkävijä, luo uusia ideoita, keksintöjä, teknologioita vaikkapa siellä ilmastonmuutoksen torjunnan, digitalisaation, terveysteknologian ja vastaavien äärellä. Siksi olen iloinen siitä, että osana tätä ratkaisua päätimme, että tutkimusyhteistyökannustinta — sitä samaa, joka on voimassa jo nyt — merkittävästi korotetaan, ja lisäksi se on voimassa vuoteen 2027 asti. Sitä ei siis suoraan vielä vakinaistettu, koska on vasta ensimmäinen vuosi käytössä, mutta jo nyt saamiemme tietojen mukaan se on ollut erittäin suosittu. Se hyödyttää myös pieniä yrityksiä, ja meidän näkemyksemme mukaan tuo ura seuraavaksi viideksi vuodeksi varmasti tulee

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

osoittamaan sen merkityksen. Ja juuri kuten, edustaja Essayah, te viisaasti totesitte, tämän parlamentaarisen, kaikkien puolueiden yhteistyön merkitys tutkimuksen ja kehityksen turvaamisessa on nyt ensiarvoisen tärkeää tulevan syksyn aikana. Se on ainut tae sille, että yksityinen raha lähtee liikkeelle [Puhemies koputtaa] ja ne tki-panokset kasvavat.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Pitko.

16.49 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus sopi budjettiriihen yhteydessä myös kestävän kasvun kannalta oleellisesta ilmastopaketesta. Myös elinkeinoelämä on vaatinut ilmastotekoja, ja nyt olemme — tai te olette — sopineet keinoista, joilla päästään hiilineutraaliksi vuoteen 2035 mennessä. Lisäksi on päätetty käyttää puolet kestävän kasvun rahastosta ilmastoon. Näitä keinoja myös arvioidaan ja tarvittaessa lisätään. Uskottava ilmastopolitiikka antaa myös elinkeinoelämälle näkymän ja yrityksille näkymän siitä, minkälainen investointiympäristö on. Tämä yhdistettynä myös budjettiriihessä päätettyyn Suomen Akatemian leikkausten perumiseen antaa positiivisen tulevaisuuskuvan. Kysynkin hallitukselta: millä tavalla te näette Suomen investointiympäristönä nyt, kun olemme aidolla tiellä olemaan maailman ensimmäinen hiilineutraali hyvinvointivaltio? [Jani Mäkelä: Olemmeko me enää hyvinvointivaltio sen jälkeen?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko.

16.50 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän erityisen tärkeänä, että Suomi suhtautuisi tähän ilmastomuutoksen torjunnan vakavaan tehtävään juuri tavalla, joka rohkaisee meitä luottamaan siihen, että ratkaisut siihen ovat olemassa. Suomi on monessa jo onnistunut, suomalaiset kunnat, kotitaloudet ja yritykset, myös maatalous. [Sanna Antikainen: Onnistuitte ajamaan turpeen alas!] Ja tätä kaikkea me kiritämme ja kannustamme, emme kurita.

Mitä tulee investointiympäristöön laajemmin, olen tyytyväinen siitä äsken jo kertomastani, että tutkimusyhteistyökannustimelle tulee laajennus ja jatko. Suomen Akatemian valtuudet, ikään kuin mahdollisuus käynnistää uusia tutkimuksia, säilyvät ensi vuonna nykyisellä tasolla. Ja myös se EU-raha, kestävän kasvun ohjelma, kohdistaa paljon panoksia nimenomaan tutkimus- ja kehitystyöhön. Sen perusteella, mitä Suomessa juuri nyt tapahtuu, maakunnissa, alueilla, koko Suomessa, rohkenen sanoa, että suomalainen investointiympäristö on kiinnostava, mutta se ei ole ainutlaatuinen, ja meillä on kova kilpailu pysyä sen kasvun tahdissa, joka maailmalla on nyt vahvasti liikkeellä. Siihen työhön [Puhemies koputtaa] uskon tämän hallituksen olevan valmis.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindtman.

16.51 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On pakko tuoda vähän mittasuhteita tähän talous- ja työllisyyskeskusteluun, joka on aivan erinomaisen tärkeää. Kesäkuussa Suomen työllisyysaste nousi ensimmäistä kertaa historiassa yli 75 prosentin. Työllisiä oli enemmän kuin Tilastokeskuksen mittaushistoriassa on aineistossa kerätyksiä mitattu. Hyvä niin. Tällä uralla pitää jatkaa, ja niitä toimia tulee nyt lisää.

Mitä tulee tähän alijäämään, sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä on erittäin tyytyväinen siihen, että alijäämä ensi vuodelle verrattuna tähän tämän vuoden arviointiin piene-

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

nee seitsemän ja puoli miljardia. [Timo Heinonen: Se nyt vielä olisi puuttunut, että se olisi kasvanut!] Jos verrataan finanssikriisin jälkeiseen aikaan, niin sama alijäämän pieneminen otti kahdeksan vuotta — kahdeksan vuotta. Tällä uralla pitää jatkaa.

Mutta ei ainoastaan siitä valtionvelasta, arvoisa puhemies, vaan nyt täytyy kantaa huolta myös hyvinvointi-, hoiva- ja oppimisvelasta. Sen takia kysyn, koska me emme pärjää [Puhemies koputtaa] tulevaisuudessa, jos emme tähän panosta: eteneekö hoitotakuu, ja panos-tetaanko todella [Puhemies koputtaa] tähän hoivavelan purkamiseen, koska se on tärkeintä [Puhemies: Aika!] tässä ajassa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Kiuru.

16.52 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää, että kysytte tätä. Me keskustelemme paljon taloudellisesta kestävyysvajeesta mutta hyvin paljon vähemmän sosiaalisesta kestävyysvajeesta. Tämä terveysvelka, joka meille on koitunut jo ennen koronaa mutta myös koronan jälkimaastossa, pakottaa meidät uudelleenarvioimaan sitä, mikä on yhteiskunnassa tosiasiallisesti tärkeää. Ihmisen pääoman ja terveyden ylläpitäminen on aivan olennaista, koska juuri se auttaa ihmisiä jaksamaan toimintakyvyn näkökulmasta.

Me tulemme nyt toteuttamaan hoitotakuun. Nimenomaan tämän budjettiriihen päätöksenä vuodelle 23 lisätään 50 miljoonaa lisää rahoitusta kehyksen päälle, jotta hoitotakuuta koskeva esitys voidaan antaa. Lähtökohdaksi otetaan siis se, että seitsemässä päivässä jokainen suomalainen pääsee perustason hoitoon ja tulee myös hoidetuksi. Tämä on olennaista, että hoitotakuun antamisesta pidetään kiinni, [Puhemies koputtaa] ja lokakuun loppuun mennessä annetaan arvio siitä, [Puhemies koputtaa] milloin tuo esitys sitten annetaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.4. Suullinen kysymys kotitalousvähennyksestä (Anders Adlercreutz r)

Suullinen kysymys SKT 146/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Adlercreutz.

Keskustelu

16.53 Anders Adlercreutz r: Ärade talman! Gratulerar på födelsedagen!

Muutakin hyvää on tänään tosiaankin tapahtunut. RKP:n määrätietoinen työ tuottaa nimittäin tulosta. Ensi vuonna käynnistetään kaksi vuotta kestävä kokeilu, jossa kotitalousvähennyksen enimmäismäärää ja korvausprosenttia korotetaan esimerkiksi kotitaloustyön ja hoito- ja hoivatyön osalta. Olemme RKP:ssä tästä erittäin tyytyväisiä ja varmaan kokoomuskin. Vähennys nimittäin madaltaa kynnystä hankkia palveluita, se auttaa varsinkin pieniä ja naisvaltaisia yrityksiä ja vähentää harmaata taloutta.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

Ärade talman! Nästa år startar man ett tvåårigt försök där man höjer både maximibeloppet och den avdragbara andelen för hushållsarbete samt vård- och omsorgsarbete. Man stödjer också ersättande av oljeuppvärmning genom att höja på hushållsavdraget åren 2022—2027. SFP:s långsiktiga arbete bär frukt och Finlands folk och företag kommer att gynnas av ändringen.

Arvoisa ministeri Saarikko, syksyllä hallitus jatkaa työtä ja selvittää kotitalousvähennyksen laajentamista ja kehittämistä. Miten itse näette kotitalousvähennyksen tulevaisuuden? [Puhemies koputtaa]

Hur ser ni, minister Saarikko, på hushållsavdragets framtid?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko.

16.55 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! On toden totta niin, että RKP piti tätä kotitalousvähennysasia esillä, ja minusta se on aivan oikea asia Suomessa, joka on avautuva yhteiskunta, ja tätä esitystä erittäin mielelläni tuin. Se on nyt myös koko hallituksen ratkaisu nimenomaan palvelualan, naisvaltaisten alojen, työpaikkojen ja työllisyyden tueksi ja myös viesti suomalaisille perheille ja muille kodeille: käyttää palveluita. Me tuemme niitä nyt veroratkaisuun niin, että korvausprosentti nousee 60 prosenttiin. Se on vahva viesti suomalaisille: käyttää palveluita.

Tässä samassa yhteydessä haluan todeta, että vahvistan ministeri Kiurun viestin siitä, että budjettiriihen osana me olemme sopineet hoitotakuusta, siis nopeammasta lääkäriin ja hoitoon pääsystä uuden sotien aloittaessa. Mutta ne menot, joihin ministeri Kiuru viittasi, ovat siis jo kehityksessä — me emme ole avanneet kehystä — ja hän tarkoitti varmastikin sitä, että se 50 miljoonaa on vuoden 22 talousarviosta siirretty hyödynnettäväksi vuodelle 23, jolloin hoitotakuu astuu voimaan. [Puhemies koputtaa] Onneksi jo monilla suomalaisilla on kotikunnassa tilanne sellainen, [Puhemies koputtaa] että lääkäriin pääsee jo nyt viikossa, ja jatkossa pääsevät muutkin suomalaiset.

Puhemies Anu Vehviläinen: Aika. — Otamme vielä kokoomuksesta yhden kysymyksen. — Edustaja Eestilä.

16.56 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luulen, että tämä ylikuumentunut taloustilanne ei kovinkaan paljon ole eduskunnan eikä hallituksen ansiota. Kyllähän niin paljon Euroopassa on pumpattu markkinoille rahaa erinäköisillä osto-ohjelmilla, ja sehan siellä on tämän talouden ja työllisyyden parantumisen takana. Sinänsä hyvä asia.

Arvoisa hallitus, jos verotulot teidän arvionne mukaan kasvavat 8 prosenttia, niin kysyn: Miten te pystytte alijäämää syventämään siitä, mitä valtiovarainministeriö ehdotti? Valtiovarainministeriö ehdotti, että alijäämä olisi 6,7 miljardia. Nyt te panette 200 miljoonaa kokoustenne jälkeen siihen lisää, eli alijäämä on 6,9 miljardia. Miten tämä on mahdollista 8 prosentin verokasvun aikana?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

16.57 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Eestilä, hyvä, kun kysyitte tämän kysymyksen. Vastaus on hiukan teknisluontoinen, mutta yritän olla mahdollisimman ymmärrettävä:

Mitä tulee verotuloihin, niin kyllä, se kertymä on nousussa, mutta vieläkö sitä ei voida pitää verotuksen superkertymänä. Se ei ole vielä sillä tasolla kuin kertymä oli ennen korona-aikaa, joka teki talouteemme valtavan kuopan. Siitäkin olen kanssanne samaa mieltä, että niin Suomi kuin muut maat tekehengittivät taloutta monin toimin: yritystuin, kulttuuriri- ja tapahtuma-alan tuin. Ja kiitos siitä, että käsitykseni mukaan kokoomus niitä myös vahvasti tuki.

Mitä tulee tähän alijäämään, niin nämä muutokset 200 miljoonan euron edestä eivät tarkoita, että hallitus olisi avannut omaa, keväällä päätettyä kehystään. Ei, me pysyimme raamissa. Se muutos tulee siitä, että EU:n kestävä kasvun ohjelman toimet nivottiin osaksi budjettia, ne päätökset, joita oli tehty sillä EU:n elpymisrahalla ennen kaikkea vihreään siirtymään, digitalisaatioon ja hoivavelkaan. [Puhemies koputtaa] Vielä tätäkin isompi tekninen muutos on se, että vuonna 23 aloittavien maakuntien sote-alueiden rahoitusta siirrettiin jo vuoden 22 joulukuulle. [Puhemies: Aika!] Tästä johtuu tuo 200 miljoonan euron muutos.

Kysymyksen käsittely päättyi.

3.5. Suullinen kysymys yksilön oikeuksista (Ano Turtiainen vkk)

Suullinen kysymys SKT 147/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Otamme vielä yhden kysymyksen. Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.58 Ano Turtiainen vkk: Kiitos, arvoisa puhemies! Viherfasismista on tullut yhteiskuntamme riesa, ja sen vuoksi elämme kuin lopun edellä. Sanoista saa sakkoja, ja... [Puhujan mikrofonit sulkeutuu]

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt on mikrofonit... — No niin, olkaa hyvä.

Sanoista saa sakkoja, ja maastapoistumisveroakin jo suunnitellaan. Pieni klikki yrittää määräillä, mitä saa syödä ja millä lämmittää saunan kiukaan. Ei tästä puutu enää kuin natsipassi, ja sitäkin tässä talossa jo suunnitellaan. Kysyn ministeri Kiurulta: mitä luulette, kauanko teidän annetaan vielä jatkaa tätä pelon lietsomista ja kansan jakamista ja vihaan yllyttämistä? — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Kiuru.

16.59 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on oivallinen kysymys kysyä jokaiselta poliitikolta, jokaiselta kans-

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

samme kulkijalta, millä tavalla me itse puhumme toisistamme ja millä tavalla me asioihin suhtaudumme. Itse ajattelen, että jokaisella ihmisellä on ihmisarvo ja siitä meidän jokaisen pitää pitää kiinni. Olen sovittanut omat sanani aina tähän viisaaseen totuuteen, jota sukupolvesta toiseen on tässä maassa hienosti pystytty noudattamaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

4. Suuren valiokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 45/2021 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi suuren valiokunnan jäseneksi edustaja Jussi Saramon ja varajäseneksi edustaja Anna Kontulan.

5. Perustuslakivaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 46/2021 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi perustuslakivaliokunnan varajäseneksi edustaja Jussi Saramon.

6. Valtiovarainvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 47/2021 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi valtiovarainvaliokunnan jäseneksi edustaja Katja Hännisen ja varajäseneksi edustaja Merja Kyllösen.

7. Tarkastusvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 48/2021 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi tarkastusvaliokunnan jäseneksi edustaja Johannes Yrttiahon.

8. Lakivaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 49/2021 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi lakivaliokunnan jäseneksi edustaja Suldaan Said Ahmedin.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

9. Maa- ja metsätalousvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 50/2021 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi maa- ja metsätalousvaliokunnan varajäseneksi edustaja Aino-Kaisa Pekosen.

10. Sivistysvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 51/2021 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi sivistysvaliokunnan varajäseneksi edustaja Anna Kontulan.

11. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 52/2021 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi sosiaali- ja terveysvaliokunnan varajäseneksi edustaja Aino-Kaisa Pekosen.

12. Tulevaisuusvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 53/2021 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi tulevaisuusvaliokunnan varajäseneksi edustaja Suldaan Said Ahmedin.

13. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 54/2021 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan varajäseneksi edustaja Jari Myllykosken.

14. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan täydennysvaali

Vaali VAA 55/2021 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan varajäseneksi edustaja Jussi Saramon.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

15. Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan täydennysvaali

Vaali VAA 56/2021 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan varajäseneksi edustaja Mai Kivelän.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi luottotietolain, maksupalvelulain 86 §:n ja rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 109/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Henriksson, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.03 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Hallituksen esitys koskee eräiden maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämistä sekä EU:n tietosuojalainsäädännöstä johtuvia välttämättömiä muutoksia luottotietolakiin, maksupalvelulakiin ja rikosrekisterilakiin. Maksuhäiriömerkintöjen säilytysajan lyhentäminen on hyvin tärkeä hallitusohjelmahanke. Suomessa noin 392 000 henkilöllä on maksuhäiriömerkintä, joten aihe koskettaa hyvin laajaa joukkoa, ja liian moni kamppailee päästäkseen takaisin jaloilleen. Voimassa olevan lain mukaan esimerkiksi osa ulosottotiedoista säilyy luottotietorekisterissä kolme vuotta ja uusi merkintä voi pidentää merkinnän säilytysaikaa.

Värderade talman! Regeringen föreslår att lagringstiderna för anteckningar om betalningsstörningar ska förkortas. Det föreslås att anteckningen ska strykas en månad efter det att den som svarar för kreditupplysningarna har fått kännedom om betalningen. I dag lagras till exempel en del av utsökningsuppgifterna i kreditupplysningsregistret i tre år och en ny anmärkning kan förlänga den här tiden. Det handlar alltså om en märkbar förändring.

Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan, että tiettyjen yleisimpien henkilö- ja yritysluottotietoina talletettavien maksuhäiriömerkintöjen säilytysaika lyhenisi lainmuutosten myötä yhteen kuukauteen siitä, kun rekisterinpitäjä on saanut tiedon saatavan suorittamisesta. Muutoksella toteutettaisiin eduskunnan lausumassaan edellyttämä tavoite siitä, että henkilöt, jotka ovat suorittaneet maksuhäiriömerkinnän perusteena olleet maksut asianmukaisesti, tulee poistaa rekisteristä yhden kuukauden kuluttua maksun suorittamisesta.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

Merkittävä muutos on myös se, että uuden maksuhäiriömerkinnän pidentävästä vaikutuksesta luovuttaisiin.

Muutokset eivät koske vain uusia maksuhäiriömerkintöjä, vaan säilytysajat lyhenevät myös rekisterissä jo olevien esityksen alaan kuuluvien maksuhäiriömerkintöjen osalta. Erityisesti yksilölle kyse on hyvin merkittävästä muutoksesta.

Maksuhäiriömerkintöjen säilytysajat ovat herättäneet runsaasti huolta kansalaisten keskuudessa ja myös täällä eduskunnassa. On tärkeää, että velkansa suorittaneet luonnolliset henkilöt ja yrittäjät saavat maksuhäiriömerkinnät pois luottotietorekisteristä ja saavat siten helpotusta asemaansa ja mahdollisuuksiinsa päästä elämässään ja yritystoiminnassaan eteenpäin. Hallituksen esityksellä arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia erityisesti sellaisiin luonnollisiin henkilöihin ja yrittäjiin, jotka saavat kaikki velkansa maksettua.

Genom att förkorta giltighetstiden för betalningsanmärkningar vill regeringen förbättra ställningen för dem som råkat i ekonomiska svårigheter. En betalningsanmärkning kan till exempel göra det svårare att få en hyresbostad, teckna en försäkring eller i vissa fall till och med att få jobb. Ändringarna innebär att människor fortare kan komma på fötterna igen.

Den föreslagna reformen är mycket viktig eftersom man med hjälp av den kan ingripa i situationer som upplevs oskäligen då en anmärkning kvarstår trots att skulden har betalats, såsom det nu har varit.

Arvoisa puhemies! Luottotietolakiin tarvitaan lisäksi muita muutoksia, jotta sen sisältö vastaisi EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimuksia. Tietosuojan osalta merkittävin luottotietolakia koskeva kysymys on henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste. Lakiehdotuksen lähtökohtana on, että luottotietotoiminnan harjoittajan suorittama henkilöluottotietojen käsittely perustuisi ensisijaisesti siihen, että käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi.

Myös luottotietolain soveltamisalaa koskevia säännöksiä ehdotetaan selkiytettäväksi. On tärkeää, että luottotietojen käyttäjät tietävät, miltä osin säännökset koskevat heitä.

Muutosten ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman pian. Kuitenkin maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen muutokset tulisivat voimaan puolta vuotta myöhemmin kuin muut luottotietolain muutokset, jotta luottotietotoiminnan harjoittajat pystyvät toteuttamaan tarvittavat tietojärjestelmämuutokset. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Elomaa.

17.08 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Maksuhäiriömerkintä ja ulosottoon joutuminen tekevät ihmisen elämästä todella hankalaa. Kun luottotiedot niin sanotusti palavat, hankaloituu monen arjen kannalta välttämättömän peruspalvelun saanti kohtuuttoman paljon. Ongelmia esiintyy esimerkiksi puhelin- ja nettiliittymän saamisen kanssa, vakuutus-ten hankkimisessa ja asunnon vuokraamisessa, ja tietysti luoton- ja lainansaannin sekä osamaksusopimusten kohdalla nousee liian usein seinä pystyyn.

Talousongelmien ja maksuhäiriöiden taustalla olevat ongelmat vaihtelevat. Kyse voi toisinaan olla välinpitämättömyys velkojen ja laskujen maksua kohtaan, mutta usein taustalla vaikuttavat inhimilliset syyt, kuten esimerkiksi työttömyys, terveysongelmat tai epäonniset sattumat. Myös laajemmat taloutta ryöpyttävät ilmiöt saattavat ajaa yksilöitä talousvaikeuksiin, mistä seuraa maksuhäiriömerkintä. Näitä ovat 90-luvun lama, vuoden

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

2008 taantuma ja nyt yhä monen suomalaisen työtilanteeseen ja talouteen vaikuttava koronaepidemia. Koronan aikana on hallitukselta tullut toki hieman tilapäisiä helpotuksia velallisen tilanteeseen, mutta ongelmat ovat silti olemassa.

Maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämisellä helpotetaan tässä yhteydessä nimenomaan niiden velallisten asemaa, jotka kykenevät suorittamaan laiminlyödyt maksut. Tämä on mielestäni reilu linjaus. Olen vuosien saatossa tehnyt nipun valtiopäivätoimia, joissa ajetaan käytännössä juuri tätä asiaa. Hyvä, että vihdoinkin tapahtuu.

Myös esityksen mukaiset konkurssia koskevien tietojen rekisteröintiä koskevat muutokset ovat oikeansuuntaisia. Samoin on hyvä päivittää muutenkin luottotietolakia ja maksupalvelulakia vastaamaan paremmin tietosuoja-asetuksen edellytyksiin.

Hallituksen esityksissä harvemmin on hurrattavaa, mutta nyt on pakko antaa pienet keuhut tärkeän asian edistämisestä. Samalla tässä yhteydessä kiitän muun muassa edustaja Strandia, edustaja Myllykoskea ja myös Hännistä. Ja on ollut muutama muukin edustaja, joka on näitä asioita yrittänyt kaikin tavoin viedä eteenpäin, niin että maksuhäiriömerkintäisen ihmisen elämässä ja luottohäiriömerkintäisen ihmisen elämässä olisi jotain valoa tulevaisuudessa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ledamot Bergqvist.

17.11 Sandra Bergqvist r: Arvoisa puhemies! Sadoillatuhansilla suomalaisilla on maksuhäiriömerkintä. Puhumme siis tänään lakiehdotuksesta, joka vaikuttaa monien suomalaisten elämään. Maksuhäiriömerkintöjen suuri ongelma tällä hetkellä on, että merkintä jää rekisteriin vuosiksi, vaikka itse velka olisi jo maksettu. Maksuhäiriömerkintä vaikuttaa jokapäiväiseen elämään. Voi olla hankalaa saada esimerkiksi vuokra-asuntoa, vakuutusta, verkkopankkitunnuksia tai uutta puhelinliittymää. Joissakin tapauksissa merkintä myös hankaloittaa uuden työn saamista — ja noidankehä on syntynyt. Varsinkin, jos velka on jo maksettu, on kohtuutonta leimata ihmisiä vuosiksi. On tärkeää, että jokainen voi saada uuden mahdollisuuden elämässä. Kiitän ministeriä siitä, että hallitusohjelman kirjaus maksuhäiriömerkintöjen säilytysajan lyhentämisestä tällä lakiehdotuksella nyt toteutuu.

Värderade talman! Övåntade situationer kan uppstå i allas liv. Man mister jobbet, man blir långvarigt sjuk, corona övårraskar, räkningarna hoppar sig. Enstaka betalningsanmärkningar bör inte orsaka orimliga problem för många år framöver. Lagförslaget är ytterst aktuellt och det är viktigt att det träder i kraft så snart som möjligt. Ökande skuldproblem kan troligen vara något vi även ser till följd av coronapandemin. Regeringen behöver ännu vidta åtgärder för att medvetet minska överskuldssättningen. Det här lagförslaget är ett steg i rätt riktning.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kivisaari.

17.13 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Maksuhäiriömerkintä on tosiaan noin 400 000 suomalaisella. Viime vuonna maksuhäiriöitä rekisteröitiin 273 000:lla, joista 42 000:lla merkintä oli ensimmäinen. Maksuhäiriömerkintöihin on syytä suhtautua vakavasti. Maksuhäiriömerkintä vaikeuttaa esimerkiksi uuden lainan tai luoton saamista, vuokrasopimus voi jäädä tekemättä ja puhelinliittymä avaamatta — siis monia sellaisia seurauksia, jotka hankaloittavat arkista elämää.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

Hallitus esittää viisaasti maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikojen lyhentämistä. Merkin-tä siis poistuisi kuukauden kuluttua siitä, kun luottotietojen ylläpitäjät ovat saaneet tiedon maksun suorittamisesta. Lisäksi tässä esitetään, että jokaisen maksuhäiriömerkinnän säily-tysaika olisi itsenäinen. Uudella maksuhäiriömerkinnällä ei olisi enää vaikutusta vanhan maksuhäiriömerkinnän säilytysaikaan. Pidän tätä hyvin järkevänä ja inhimillisyyttä kohti askeltavana.

Puhemies! Luottotietorekisterillä on yhteiskunnassa merkittävä rooli. Sen avulla var-mistetaan sopimuskumppanina olevan yrityksen tai henkilön maksukyky. Myös maksuhäi-riömerkinnän saaneen henkilön voidaan katsoa hyötyvän luottotietorekisteristä. Maksuhäi-riömerkintä mahdollisesti pysäyttää velkakierteen, kun uutta lainaa ei enää voi ottaa. Van-hoja lainoja ei enää voi kuitata uusilla lainoilla.

Puhemies! Maksuhäiriömerkintä menettää kuitenkin nopeasti merkityksensä, kun velat on hoidettu ja maksut on maksettu. Uusi mahdollisuus on tärkeä osa hyvinvointiyhteiskun-taamme. Sitä kohti on siis reilua mennä, ja tämä esitys on osa sitä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Heinonen — edustaja Heinonen on pois-sa. — Ledamot Strand.

17.16 Joakim Strand r: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos kiitoksista, edustaja Elomaa, ja kiitos teille erinomaisesta työstä. Tästä on turha lähteä enää toistamaan näitä argumentteja, niistä on puhuttu kymmeniä ellei satoja kertoja tässä salissa, ja jo viime kaudella saatiin yli sata nimeä yhteen. Myös tällä kaudella ollaan järjestetty tilaisuuksia ja paljon muuta, ja olen erittäin iloinen siitä, että nyt, RKP:n ollessa vahtivuorossa oikeusministeriössä, tämä asia etenee, koska tästä on puhuttu äärimmäisen pitkään.

Det känns bra att när vaktturen på justitieministeriet är hos svenska folkpartiet så får vi änt-ligen igenom den här jätteviktiga saken.

Itse olen täysin vakuuttunut siitä, että tällä tulee olemaan huomattavasti enemmän positiivisia, dynaamisia taloudellisia vaikutuksia kuin ehkä ymmärretään, kun se luo ihmiselle toivoa — pääset pois rekisteristä ja pääset aloittamaan ikään kuin puhtaalta pöydältä. Siitä se kaikki lähtee, ja se luku, 400 000, on aivan älyttömän paljon näin pienessä maassa. Mei-tä on viisi ja puoli miljoonaa ihmistä, kaupunginosa Shanghaita, ja sitten on vielä Islannin kokoinen porukka, isompikin, jolla on näitä maksuhäiriömerkintöjä, niin että varmasti tämä tulee jossain näkymään, jos ja kun näitä nyt poistuu ja ihmiset pääsevät taas jaloilleen.

Så jag är fullständigt övertygad om att det kommer att ha många goda, positiva, dynamiska effekter också rent på ett personligt plan för folk som får hopp igen, i bästa fall kanske inte faller in i missbruk, kommer ur det och så vidare. Så ett stort tack till alla som har jobbat ge-nom åren och ett stort tack till justitieministern.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Eestilä.

17.18 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Täytyy kyllä olla tyytyväinen, kun tämä tahtohan on tullut eduskunnasta — se on jokaisesta puolueesta tullut, enkä tiedä semmois-ta kansanedustajaa, joka tässä asiassa olisi ollut eri mieltä. Sen takia näen, että parlamen-

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

tarismi toimii kuitenkin niin, että eduskunta on se, mistä se signaali tulee, ja hallituksen tehtävä on toteuttaa eduskunnan tahtoa, selvän enemmistön tahtoa. Tästä täytyy tässä suhteessa antaa hallitukselle kiitosta, että tämä työ on tehty, ja itsekin koen, että tämä on erittäin suuri ja merkityksellinen asia.

Jos arvoisa puhemies sallii, niin laajennan tätä hieman ja kysynkin arvoisalta oikeusministeriltä: onko hallituksella tietoa, kuinka paljon oikeasti työttömissä on niitä, jotka esimerkiksi juuri pikavippien takia ovat omalla tavallaan joutuneet siihen velka- ja perintäkierteeseen niin pahasti, että eivät oikeasti pysty menemään töihin? Minulle esitetään eri tahoilta arvioita niistä luvuista, mutta kun ne ovat vain arvioita, niin en pysty sitä sanomaan, ja toivoisin, että joku päivä, jos siitä on tietoa, selvitettäisiin, kuinka paljon nimenomaan pikavipit aiheuttavat varsinkin nuorille tilanteen, jossa heidän on mahdotonta palata mistään suojaosista riippumatta oikeasti ja kunnollisesti työelämään.

Toinen juttu: Kysyn, arvoisa ministeri, kun en ole näistä asioista niin perillä: kun puhutaan paljon siitä positiivisesta luottorekisteristä myös eduskunnassa ja minun käsittääkseni sekin on eduskunnan tahto, että se saataisiin aikaan, niin missä vaiheessa tämä on tällä hetkellä ministeriössä menossa? Jos ajatellaan tätä digitaalisuutta ja muuta, niin kaikkien näiden merkintöjen, joiden aika nyt lyhenee, pitäisi käytännössä mennä reaaliajassa, ja aina pitäisi olla tieto, mikä on sen ihmisen senhetkinen tilanne, kun hän on vailla lisävelkaa, jos ei entisiäkään pysty hoitamaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Pitko.

17.19 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! On ilo yhtyä tähän kuoroon ja kiitoksiin ministerille tästä lakiesityksestä. Maksuhäiriömerkinnöillä voi todellakin olla tosi merkittävä vaikutus ihmisen elämään. Jopa vaikka velka saattaisi olla maksettu, silti esimerkiksi asunnon, joka on tietenkin perusedellytys hyvälle elämälle, saanti voi olla vaikeaa. Näitten maksuhäiriömerkintöjen säilymisajan lyhentäminen on siis todellakin inhimillisesti oikein, ja myös nämä taloudelliset vaikutukset, mitä ihmisten toimeliaisuuden lisääntymisestä voi tulla, otetaan varmasti kaikki mielellämme vastaan.

Haluaisin tässä kohdassa kysyä ministeriltä asiasta, joka nousi keskusteluun viime vuonna, kun käytiin yhteiskunnassa laajaa keskustelua tästä Vastaamon tietomurtoasiasta. Silloin kuulin, kun tällainen henkilö, joka oli joutunut näiden henkilötietojen varastamisen ja vuotamisen kohteeksi, kertoi siitä tilanteesta, että täytyy itse tehdä luottokielto jokaiselle pankille erikseen ja se myös maksaa joka ikinen kerta, ja ehdotti, olisiko ollut mahdollista, että luottorekisteriin voisi itse tehdä itselleen luottokiellon elikkä että Digi- ja väestöviraston tehtävänä olisi myös ylläpitää tämän nykyisen luottokieltojärjestelmän lisäksi tämmöistä henkilökohtaista luottokieltoa, jolloin henkilö voisi tosiaan, maksutta tietenkin, ilmoittaa tästä tilanteesta, ja silloin tieto menisi automaattisesti kaikille, esimerkiksi pankeille. Kysynkin siis ministeriltä: onko tällaisesta tässä keskusteltu samalla, ja voisiko se teidän mielestänne olla mahdollista semmoisessa tilanteessa, kun ihminen menettää henkilötietonsa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kärnä.

17.22 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Myös omasta puolestani ministerille kiitokset tästä erinomaisesta ehdotuksesta. Olen edustaja Eestilän kanssa samaa mieltä,

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

että on hienoa, että meillä parlamentarismi toimii ja tämä äärettömän tärkeä asia, maksuhäiriömerkintöjen säilymisajan lyhentäminen, nyt etenee, koska niin kuin nyt tässä keskustelussa on kuultu, se vaikuttaa monella tavalla niiden ihmisten elämään, joilla näitä merkintöjä on.

Hyppään hieman eteenpäin. Meillä on keskusteltu paljon myös henkilökohtaisen konkurssin mahdollistamisesta ja mahdollisuudesta. Olisinkin kysynyt ministeriltä: onko hallituksen piirissä tai ministeriössä vireillä mitään valmistelua, jolla voitaisiin myös henkilökohtainen konkurssi mahdollistaa sellaisille henkilöille, jotka eivät yksinkertaisesti tule siitä valtavasta velkataakastaan elinaikanaan ilman henkilökohtaista konkurssia selviytymään? Katson kyllä, että tällä olisi merkitystä ja myös ennen kaikkea pienyritystajien kannalta. Meidän tulisi tässä yhteiskunnassa antaa ihmisille lupa myös epäonnistua ja sen jälkeen nousta sieltä omalla työllä takaisin jaloilleen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hänninen.

17.23 Katja Hänninen vas: Arvoisa puhemies! Minäkin haluan yhtyä näihin kiitoksiin tässä salissa, joita on kuultu. Elikkä kiitoksia oikeusministeriölle, kiitoksia hallitukselle ja kiitoksia kansanedustajakollegoille, edustaja Elomaa ja edustaja Strandille, Eestilälle ja kaikille muillekin, jotka ovat jo useamman vaalikauden ajan pyrkineet omalla toiminnallaan ansiokkaasti edistämään tätä, että maksuhäiriömerkintöjen säilymisaikoja lyhennettäisiin inhimilliselle tasolle, sillä meidän tiedämme, että tämä helpottaa monien perheiden taloudellista tilannetta. Maksuhäiriömerkintä, kuten edustaja Elomaa omassa puheenvuorossaan totesikin, vaikeuttaa esimerkiksi vuokra-asunnon ja vakuutuksen tai joissain tapauksissa jopa työpaikan saamista. Tämä ehdotettu uudistus on todellakin tärkeä keino puuttua näihin kohtuuttomiksi koettuihin tilanteisiin, joissa maksuhäiriömerkintä pysyy, vaikka velka tosiaan olisi jo kokonaan maksettu.

Eli maksuhäiriömerkintöjen säilymisaikojen lyhentämisellä on suuret konkreettiset ja inhimilliset vaikutukset tuhansien suomalaisten perheiden jokapäiväiseen elämään ja arkeen, ja siksi tämä lakiesitys on enemmän kuin tervetullut ja kaivattu. Elikkä kiitokset vielä kerran.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Och ännu ledamot Strand och sedan minister Henriksson.

17.24 Joakim Strand r: Kiitos, arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti vielä: Edustaja Eestilä mainitsi tämän positiivisen luottorekisterin, ja itse myös kannatan sitä. Teknisesti on muutamia eri vaihtoehtoja toteuttaa sitä, mutta olen kuitenkin äärimmäisen iloinen, ettei jäätyä sitä odottamaan, vaan tuotiin nyt tämä esitys, mikä oli helpompi tehdä, ja sitten myöhemmin tehdään se positiivinen luottorekisteri — varmaan ministeri siitä meille vielä vastaa.

Jag är själv jätteglad över att vi inte blev och väntade på det positiva kreditregistret. Det är en tekniskt mer komplex övning än vad detta är, så fint att man också tog till sig ekonomiskottets uttalanden här.

Elikkä hienoa, että myös talousvaliokunta omalta osaltaan laittoi tähän vauhtia. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ministeri Henriksson.

17.25 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies! Haluan ensin kiittää teitä kaikkia näistä kaikista puheenvuoroista ja tästä valtavasta tuesta.

On aivan selvää, että tässä asiassa myös eduskunta on näyttänyt tahtonsa, ja olen iloinen siitä, että myös oikeusministeriössä meidän virkamiehet ovat toimineet erittäin hyvin tässä asiassa ja tuoneet myös minulle sellaisen esityksen, jonka olen hyvällä omallatunnolla pysynyt tuomaan tänne eduskuntaan. Ja siitä juuri on kysymys, että meidän täytyy antaa ihmisille toinen mahdollisuus. Se on ollut kohtuutonta, että maksuhäiriömerkinnät ovat voineet olla jopa kolme vuotta siinä rekisterissä sen jälkeen, kun maksu on maksettu. Nyt tähän tulee muutos, ja tässä voittajia ovat kyllä suomalaiset ja velkansa hoitavat ihmiset. Todella hienoa, ja kiitän myös opposition edustajia tästä tuesta.

Haluan kiittää myös kaikkia niitä kansalaisia, jotka ovat olleet tässä asiassa aktiivisia, myös heitä on paljon. Tämäkin on nyt osoitus siitä, että kansalaisten ääni kuuluu tänne eduskuntaan asti.

Det vill säga, jag vill passa på att tacka både ledamot Strand och alla övriga ledamöter som här i salen har varit aktiva i den här frågan. Det här visar också att det när det finns en stark gemensam vilja över partigränserna så går saker och ting vidare, och jag är också glad att jag som beredande minister och ansvarig minister för den här frågan kan föra den hit. Framför allt är jag glad för att alla de som nu sköter sina betalningar i framtiden kan få bort de här betalningsanmärkningarna från registret betydligt snabbare, det vill säga på 30 dagar, i stället för att man som i dag kan ha fått vänta upp till tre år.

Tässä tuli vielä muutama kysymys muista asioista, jotka ovat vireillä. Meillä on oikeusministeriössä nyt siis vireillä todella paljon asioita, jotka ovat senkaltaisia, että ne tulevat helpottamaan sellaisen henkilön tilannetta, joka on ylivelkaantunut, ja myös pienyrittäjän tilannetta.

Positiivinen luottotietorekisteri otetaan käyttöön vuonna 24. Jatkovalmistelu on nyt käynnissä oikeusministeriössä lausuntopalautteen perusteella, ja minun toiveeni on, että saan sen esityksen tänne eduskuntaan vielä tämän vuoden puolella.

Velkajärjestelyyn pääsyä ja yrittäjän uutta alkua helpotetaan, ja tämä on myös vastaus tavallaan tähän edustaja Kärnän nostamaan kysymykseen tästä henkilökohtaisesta konkurssista. Me olemme tekemässä muutoksia velkajärjestelylakiin, ja me olemme myös laajentamassa sitä niin, että esimerkiksi yksinyrittäjä, joka on tavallaan konkurssissa tai konkurssikypsä, voi sitten saada velkajärjestelyn ja -ohjelman, joka olisi voimassa kolme vuotta, ja sen jälkeen hän vapautuisi näistä veloistaan. Elikkä tällainen lainmuutos ja tällainen tärkeä hanke on vireillä.

Yrityssaatavien perintäkuluille tulee enimmäismäärät, myös se valmistelu on käynnissä. Myös ulosottovelallisten asemaan tulee parannuksia, ja kuluttajaluottoja koskevaa sääntelyä tiukennetaan. Tähän liittyy myös tämä pikavippilainsäädäntö.

En valitettavasti pysty vastaamaan tarkasti tähän edustaja Eestilän kysymykseen.

Ja mitä edustaja Pitkon kysymykseen tulee, me voidaan selvittää tätä asiaa, jota kysyitte. Olen ollut niin paljon nyt kiinni siellä budjettiriihessä, että en ole ehtinyt kaikkea tältä osin käydä lävitse. Mutta palataan siihen, se oli hyvä kysymys.

Kaiken kaikkiaan kiitoksia tästä hyvästä keskustelusta.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

Ja budjettiriihestä puheen ollen voin myös todeta, että olen iloinen siitä, että budjettiriihessä sovittiin myös siitä, että suomalaisten talousosaamista vahvistetaan, halutaan vahvistaa sitä, ja myös sille tulee määräraha ensi vuoden budjettiin. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta

Hallituksen esitys HE 115/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Kuten äsken, lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Harakka, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.30 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Toivotan aluksi oikein hyvää syksyn aloitusta meille kaikille.

Ajoneuvoliikenteen on oltava turvallista ja sujuvaa niin kotimaassa kuin rajat ylittävasti. Jotta liikenteen sujuvuus voidaan Euroopan laajuisesti varmistaa, on tärkeää hyödyntää digitalisaation mahdollisuudet. Osassa Euroopan maita on käytössä sähköisiä tietulleja. Euroopan unionin tavoitteena on, että jäsenvaltioiden tietullit olisivat yhteentoimivia ja seuraisivat tekniikan uusinta kehitystä. Tällä hetkellä tietullijärjestelmien heikko yhteentoimivuus aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia ja rasitteita niin eurooppalaisille autoilijoille kuin viranomaisillekin.

EU:ssa on nyt annettu uusi direktiivi, jolla pyritään korjaamaan sähköisiä tietulleja koskevan sääntelyn puutteita. Tämä uudistettu direktiivi tuo mukanaan uutta, pääosin melko lailla teknistä sääntelyä. Direktiivi ei kuitenkaan velvoita jäsenvaltioita ottamaan tietulleja käyttöön. Siitäkin päätetään jatkossa kansallisesti. On kuitenkin huomattava, että direktiivin merkitys joissain jäsenvaltioissa voi olla suuri. Hyvin toimivat sähköiset tietullit voivat vähentää kansainvälisten maantieliikenteen harjoittajien hallinnollisia kustannuksia.

Hallitus on antanut esityksen uudeksi laiksi sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta, ja tällä esityksellä pantaisiin kansallisesti täytäntöön tuo edellä mainittu direktiivi. Vaikka esitys ei tuo mukanaan käytännön muutoksia, meidän täytyy kuitenkin EU:n jäsenvaltiona huolehtia direktiivin täytäntöönpanosta. Meillä on Suomessa ollut voimassa samanniminen laki jo vuodesta 2014. Tätä lakia ei tietenkään ole käytännössä koskaan sovellettu, koska Suomessa ei ole käytössä sähköisiä tietulleja. Nyt annetulla esityksellä tehtäisiin tähän lainsäädäntöön direktiivin edellyttämät muutokset.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

Arvoisa puhemies! Tällä ehdotuksella täytämme EU-oikeudelliset velvoitteemme, ja luotan, että tämä myös sisäistetään valiokunnan käsittelyssä. [Puhemies koputtaa] — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kärnä.

17.33 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ministerille esittelystä. Tämä on varmasti perusteltu lakiehdotus, joka ei varmaankaan suuria poliittisia intohimoja valiokuntakäsittelyssä herätä.

Mutta olisin tässä yhteydessä kysynyt siitä, kun meillä on tässä maassa keskusteltu todella pitkään niin sanotusta vinjettimaksusta ulkolaiselle raskaalle liikenteelle ja valmistelukin oli viime hallituskaudella jo varsin pitkällä mutta sitä ei toteutettu. Ainakin tuolla kotimaakunnassani Lapissa koemme kyllä hivenen epäoikeudenmukaiseksi sen, että esimerkiksi norjalaiset rekat käyttävät Lapin tiestöä jopa maansisäiseen liikenteeseen maksamatta siitä mitään korvausta. Olisin kysynyt ministeriltä: onko tähän asiaan liittyen mitään viireillä, ja saammeko ulkolaiselle rekkaliikenteelle mahdollisesti jonkuntyyppisen tienkäyttömaksun, jolloin he sitten osallistuisivat tähän meidän tiestömme ylläpitoon, eivät pelkäs­tään sen tiestön kuluttajina vaan myös sitten maksajina?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Harakka.

17.34 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Kärnälle tästä kysymyksestä. Tämä vinjettiasiahan on ollut sellainen, joka on pohdituttanut todella paljon sekä liikenne- ja viestintäministeriössä että myös koko valtioneuvoston tasolla paitsi tällä hallituskaudella myöskin edellisellä, jolloin aivan loppuviivoilla tuo vinjettiesitys sitten saapui lopulta valtiovarainvaliokuntaan, mutta siinä oli niin merkittäviä EU-oikeudellisia ongelmia, että se ei tunnetuista syistä sitten siitä pystynyt etenemään.

Tämä nyt käsillä oleva lakiesitys ei myöskään tarkoita sitä, että alettaisiin valmistella kansallista vinjettijärjestelmää, niin tietoinen kuin olenkin varsinkin Käsivarrentien, tien 21, vaikeuksista, joita tällä tiellä tapahtuu, siis suistumisia sadoittain joka vuosi — se on aivan sietämätön tilanne, ja toivon, että löydämme joitain ratkaisuja siihen. Tämän direktiivin kansallinen täytäntöönpano ja kansallisen vinjettijärjestelmän valmistelu olisivat siis täysin toisistaan riippumattomia asioita, ja täytyy tietysti muistaa, että jos sitten tämmöiseen vinjettiin mennään, niin se valmisteluvastuu kuuluu valtiovarainministeriölle. Toki­han tämän esityksen säännökset voidaan ja varmaan pitääkin ottaa huomioon sitten tällaisessa valmistelussa ja toimeenpanossa.

Viime kesänähän saatiin päätökseen nämä vuosikausia kestäneet neuvottelut vinjettidirektiivin uudistamisesta. Siinähan tavoiteltiin näitten vinjettien eli aikaperusteisien tiemaksujen alasajoa, mutta tämä saavutti jäsenmaissa erittäin laajaa vastustusta. Silloisen kompromissin tuloksena sitten vinjettejä voidaan ottaa käyttöön tämän direktiivin voimaantulo­sta vielä kahdeksan vuoden siirtymäajalla, ja sen jälkeen vinjettejä voidaan kantaa poikkeussäännöksiin, perustelluissa tapauksissa komission notifiointilla. Eli toisin sanoen es­tettä viisaalle ratkaisulle ei ole, mutta sitä viisautta ei ole löytynyt. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 101/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 18. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Tähänkin lähetekeskustelussa varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Leppä. — Näkyykö? Ei näy. — Mennään suoraan edustajien puheenvuoroihin. Edustaja Elomaa.

Keskustelu

17.37 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! On kannatettava asia, että EU-lainsäädännön tasolla pyritään panostamaan eläinkaupan, eläinten rekisteröinnin ja tunnistamisen ja eläinkuljetusten valvontaan. Eläinterveyttä koskevan säännösten yhdenmukaistaminen on tärkeä asia, koska eläimiä liikkuu tiuhaan tahtiin jäsenmaiden rajojen yli.

Toivoisin, että jokainen EU-maa kiinnittäisi eläinten rekisteröintiin ja jäljittämiseen mahdollisimman paljon huomiota. Lähtötilanteissa on varmasti suuria maakohtaisia eroja, ja toivonkin, että nyt tehtävien uudistusten myötä asiat ottaisivat suuria harppauksia eteenpäin erityisesti niissä valtioissa, joissa eläinten hyvinvointia koskeva sääntely on ollut aiemmin löyhää. EU-tason asetus jättää tässä asiassa laajan kansallisen liikkumavaran, joten lopputulos on riippuvainen jäsenvaltioiden toimista.

Pidän hyvänä asiana, että laissa säädetään eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä myös lemmikkieläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi. Rekisteröinnin avulla lisätään eläintenpidon vastuullisuutta sekä edistetään eläinten oikeuksia. Tämä on tärkeää, koska välillä tuntuu, että ihmisiltä unohtuu se tosiasia, että kyse on elävistä olennoista, ei esineistä. Lisäksi löytöeläinten palauttaminen omistajilleen helpottuu rekisteröinnin ja merkitsemisen myötä. Myös viranomaistahojen yhteistyön ja tehtävien selkeyttäminen on hyvä uudistus.

Eläinten laitton kuljetus maiden rajojen yli Euroopan unionissa on valitettavan yleistä, ja voidaan puhua todella suuren mittakaavan ongelmasta. Eläinten laitton kauppa ja salakuljettaminen ovat yksi keskeisiä järjestäytyneen rikollisuuden tulonlähteitä. Siinä toiminnassa pyyhitään härskisti pöytää EU:n eläinterveyssäännöstellä sekä kansallisilla laeilla. Osittain myös laittomiin eläinkuljetuksiin liittyvä toinen vakava ongelma on tautien leviäminen rajojen yli. Eläintautien leviäminen voi olla hyvin tuhoisaa ja johtaa laajoihin teurastuksiin, joilla on tietysti armottomat taloudelliset seuraamukset. Emme tosiaan halua moista Suomeen.

Esityksessä Tullille ehdotetaan säädettäväksi toimivalta valvoa eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin noudattamista EU:n sisärajoilla. Tulli valvoisi myös, että eläinten tunnistus- ja siirtoasiakirjat olisivat kunnossa niiden liikkeessa jäsenvaltioiden rajojen yli. Korvaani särähtää erityisesti seuraava lause: ”Tullin valvonta tapahtuisi sen resurssien puit-

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

teissa ja muun sisämarkkinaavalvonnan yhteydessä, eikä ehdotus aiheuttaisi Tullille lisäkustannuksia.”

Arvoisa puhemies! Kysyisin, jos tuolla olisi ministeri paikalla, mikä tämä oletus on. Valvonnan piiriin lisätään esityksen mukaan uusia toimijoita, kuten kaupallisesti koiria, kissoja tai frettejä jäsenvaltioiden välillä kuljettavat tahot. Eikö tämäkin jo itsessään lisää Tullin jo entuudestaan liian suurta tehtävätaakkaa? Jotta tämän hallituksen esityksen sisälön ja EU:n eläinterveys säännösten mukaiset tavoitteet voidaan täyttää, on välttämätöntä, että Tullille kohdennetaan lisää resursseja.

Katselin Tullin menokehysiä, ja valitettava tosiasia on, että sielläkin ollaan todennäköisesti leikkurin alla. Myös pidemmällä aikavälillä säästöpainee ovat aiheuttaneet haasteita Tullin toiminnalle, ja henkilöstön määrää on karsittu reilusti. Samanaikaisesti rajaliikenteen haasteet kasvavat. Esimerkiksi juuri eläinten salakuljetukset työllistävät aiempaa enemmän, varsinkin koirien. Ja tietysti paisuvat myös haasteet huumausaineiden ja laittomien elintarvikkeiden osalta.

Arvoisa hallitus, Suomen tullin on kyettävä vastaamaan näihin haasteisiin, eikä se ole mahdollista, jos te leikkaatte jatkuvasti rajavalvonnan ja tarkastustoiminnan resursseja. Kansalaisille ja meille perussuomalaisille rajaturvallisuus on tärkeä asia, pitää satsata siihen. Mitä tulee Tullin toimintaan eläinten kuljetusten valvonnan osalta, rahoitusta on lisättävä, jotta eläimiin liittyvät väärinkäytökset saataisiin kuriin. Ei niitä laittomasti maahan tulleita eläimiä enää kaupunkien lähiöistä ja metsäpirteistä löydä. Sieltä niitä on vaikea jäljittää, joten olisi tarve puuttua jo heti rajalla.

Arvoisa puhemies! Näin lopuksi: Myös niin sanottujen tunnistamattomien eläinten, kuten esimerkiksi lemmikkiminipossujen, kohdalla pelisäännöt ovat epäselvät. Jos esimerkiksi tiedetään, että minipossu kärsii räikeistä väärinkäytöksistä, ei sitä niin vain voi mennä sieltä kotoa pelastamaan, koska se on tunnistamaton eläin. Tiedän, että hallituspuolueissa on runsaasti eläinten asioita arvostavia edustajia, joten vetoan nyt teihin: luokaa ministereille painetta tehostaa varsinkin Tullin toimintaa myös eläimiin kohdistuvan valvonnan osalta lisäämällä resursseja. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Pitko.

17.43 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys laiksi eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä sekä siihen liittyviksi laeiksi on tärkeä askel kohti sitä lemmikkieläinten pakollista rekisteröintiä, mihin aika laaja yhteinen tahto on ollut jo pitkään.

Tämä lemmikkieläinten rekisteröinti on tärkeä lääke sekä pentutehtailuun että laittomaan lemmikkien maahantuontiin. Koira- ja kissarekisteriä on todellakin odotettu pitkään. Hyvä, että saamme vihdoinkin tämän lainsäädännön eduskuntaan ja ministeri ja ministeriö pääsevät asetuksella näitä ottamaan sitten käyttöön.

Ongelmat ovat koirien ja kissojen osalta hieman erilaiset, joskin molemmat ovat Suomessa tällä hetkellä vakavia. Koirien osalta ongelma on pentutehtailu, jossa emokoirat joutuvat synnyttämään kohtuuttoman useita kertoja pienen elämänsä aikana, jota uhkaavat sairaudet ja myös huono elämä. Nämä koiranpennut saattavat olla sairaita ja huonokuntoisia, mutta niille löytyy ostajia ihan koko ajan. Suomessa tämä koronakriisi ja kotoilu ovat jopa vain vahvistaneet tätä ongelmaa. Pakollisen rekisteröinnin pitäisi auttaa siihen, kun taas lemmikkikissojen osalta ongelma on usein hallitsematon lisääntyminen ja tämmöisten puolivillien kissalaumojen eläminen huonoissa oloissa mutta myös kesäkissojen hylkäämi-

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

nen, ja myös näihin pakollinen rekisteri voi tuoda apua ja hillitä näitä ongelmia. Tämä rekisteröinti auttaa myös löytöeläinten löytämistä nopeammin omaan kotiinsa, se on siksikin tärkeää, ja myös resursseja säästetään siinä, että koirien ja kissojen ei tarvitse odotella näissä löytöeläinkodeissa niin pitkään omistajaansa.

Kotieläinten suojelemiseksi on tässä nykyisessä lainsäädännössä, ja muussakin lainsäädännössä, esteitä. Poliisien ja viranomaisten vähäiset resurssit estävät monestikin näihin tilanteisiin puuttumisen, mutta onneksi näihin viranomaisten resursseihin on edellisestä puheenvuorosta poiketen itse asiassa lisätty rahaa ja tässäkin budjettiriihessä on tulossa, ja toivon, että myös eläimet saavat sitä kautta suojaa. Yksi ongelmista on se, että esimerkiksi poliisien on vaikea tehdä kotikäyntejä, vaikka epäiltäisiinkin jotain lievää eläinsuojelurikosta, koska koteja suojaa kotirauha eikä sinne täten voi mennä. Täytyy epäillä vakavaa rikosta, jotta sisälle voi sitten mennä. Mutta hyvä, että tämä on nyt täällä, tämä on yksi askel oikeaan suuntaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kärnä.

17.46 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Olisin kiittänyt hallitusta ja ministeri Leppää tästä erinomaisesta esityksestä. Tässä on tuotu kahdessa edeltävässä puheenvuorossa hyvin esille niitä ongelmia, joita tämä esitys nyt sitten korjaa. Pentutehtailu on valitettavan suuri ongelma tässä maassa, valitettavan suuri ongelma, ja tuottaa lopulta sitten yleensä sairaita koirayksilöitä. Toivon, että tällä esityksellä tähän päästään käsiksi, kuten myös totta kai tähän eläinten laittomaan maahantuontiin. Olen siitäkin huolissani, että sieltä voi tulla vaikka minkälaisia eläintauteja näiden eläinten mukana, kun ne tunnistamatta Suomeen tuodaan. Ja sitten on jopa mahdollisuus tällaiseen zoonoosiin, että ulkomailta tuodun koiran mukana tai kissan mukana tullut virus pääsisi sitten leviämään ihmiseen. Nämäkin seikat on otettava äärimmäisen vakavasti.

Kuten edustaja Pitko tuossa, myös itse haluan hivenen oikaista edustaja Elomaan käsitystä siitä, että hallitus olisi ollut leikkaamassa Tullin ja poliisin resursseja. Päinvastoin, siellä määrärahat ovat korkeammalla tasolla kuin vuosiin. Ja on ehdottoman tärkeää myös, että Rajavartiolaitoksen resurssit turvataan kaikilla rajoilla, ja myös se, että kun eläin ajoneuvoa pysäytettäessä havaitaan, niin se voidaan sitten tällaisen järjestelmän kautta myös tunnistaa.

Tätä huolta minimissuista en ole aikaisemmin potanut, mutta kun edustaja Elomaa tämän asian esille nosti, niin ainakin henkilökohtaisesti olen kyllä valmis edistämään myös minimissujen hyvinvointia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Hieno homma. — Edustaja Pirttilahti.

17.48 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitos näistä... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Pirttilahti, mikrofoni.

No niin, nyt tulee ääni. Anteeksi! — Joo, arvoisa puhemies, todellakin kiitokset ministerille Lepälle ja ministeriölle tämän asian esille tuomisesta. Pääasiallinen tavoitehan tässä on ihmisten ja eläinten terveys ja eläinten hyvinvointi ja elintarviketurvallisuus. Eli pysty-

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

tään jäljittämään, mistä päin eläimet ovat. Tämähän on ollut tuotantopuolella jo selvää, on menty jopa niin pitkälle esimerkiksi elintarviketuotannossa, että on hahmotettu se tila, missä tuotantoeläin on kasvanut ja mistä se tuote on tullut. Tämähän on erittäin tärkeää, että tähän nyt tulevaan lainsäädäntöön tullaan lisäämään sitten myös tämä lemmikkieläinrekisteri. Eli kuten tässä edustajat Pitko ja Kärnä juuri esille nostivatkin, esimerkiksi jos eläimet karkaavat, niin tiedetään, mistä päin niitä sitten haetaan, ja helpotetaan sitä. Mutta tärkeintä on puuttua tähän pentutehtailuun ja sitten myös tähän ulkomailta tulevien eläinten tuomiseen Suomeen.

Tässä on monia hyviä asioita, mitkä tämä laki tulee tuomaan. Toivon, että tämä käsitellään täällä hyvässä järjestyksessä ja nopeasti, että saadaan tämä laki voimaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Heinonen.

17.49 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä on tervetullut. Niin kuin tässä edustajakollegat ovat esille tuoneet, pentutehtailu on ajoittain kohtuullisen vakavakin ongelma, samoin myös laitton maahantuonti, joka tässä tapauksessa nyt rekistereiden kautta liittyy koira- ja kissakysymykseen. Tässäkin keskustelussa on noussut esille myös muita eläimiä, ja niitähän aika ajoin meidän Tullissa kiinni jää, ja toivotaan, että ne resurssit ovat myös siellä kunnossa.

Mutta kyllä itse haluan tässäkin keskustelussa antaa kiitosta edustaja Ritva Elomaaalle. Hän tekee määrätietoisesti kyllä työtä näissä eläinten hyvinvointikysymyksissä, nostaa tärkeitä asioita täällä keskustelussa esille. Nytkin tuossa pari lakialoitetta odottaa eduskunnan käsittelyyn tuloa, ja ne ovat sellaisia arjesta nousevia juttuja, joita edustaja Elomaa usein on eteenpäin viemässä. Nämäkin aloitteet, jotka nyt sitten koskevat eläinten hyvinvointia ja myös sitä, että kun ihmiset ovat kohdelleet eläimiä huonosti, niin näiden eläintenpitokieltojen ja muiden osalta pystyttäisiin tehokkaasti toimimaan ja turvaamaan näitä eläimiä, että ei vastaavaa pääse enää tapahtumaan, ovat sellaisia, joita edustajakollega Elomaa on hyvällä tavalla eteenpäin vienyt. Eli haluan kyllä ihan tässä eduskunnan pöytäkirjaankin kiitokset hänelle erityisesti antaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Ja edustaja Lundén.

17.51 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Edustaja Heinosen hienoihin sanoihin kehuun edustaja Elomaata on helppo yhtyä. Minäkin allekirjoitan nämä kaikki.

Ehdotetussa laissa käytetään liikkumavaraa, jotta pitopaikkojen rekisteröinnit ja eläinten merkitsemistavat voisivat jatkua pitkälti nykyistä vastaavalla tavalla ja että muutkin kuin eläinterveyssäännösten mukaiset eläinten jäljitettävyyttä koskevat kansalliset toimenpiteet olisivat tarvittavissa määrin mahdollisia. Liikkumavaran käytöstä ja jäsenmaille sallittujen poikkeusten soveltamisesta säädettäisiin tarkoituksena estää toimijoille koituvaa uutta hallinnollista taakkaa. Tämä on hyvä linja, ja tätä tulisi vahvistaa.

Arvoisa puhemies! Muutenkin näen hyvänä sen, että kansallinen liikkumavara näkyy muiden muassa edelleen voimassa olevassa valvonnan viranomaisjärjestelmässä sekä viranomaisten välisessä tehtävänjaossa. Näin ollen tähän ei ole tulossa merkittäviä muutoksia. Kuitenkin ehdotuksen mukaan Tulli voisi uutena tehtävänä yhdessä aluehallintoviraston kanssa suorittaa eläinten tunnistamisen valvontaa EU:n sisärajoilla muun valvontansa

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

yhteydessä. Minäkin pohdin sitä, riittävätkö Tullin resurssit, aivan kuten edustaja Elomaa, mutta kiitos hallituspuolueiden edustajille Kärnä ja Pitko, kun oikaisivat, että raha tulee riittämään varmasti. Lisäksi poliisi voisi eläinkuljetusten valvonnan yhteydessä valvoa, että eläimen mukana on sen tunnistusasiakirja silloin, kun lainsäädäntö sitä vaatii. Tämä voidaan nähdä positiivisena asiana nykytilanteeseen nähden.

Arvoisa herra puhemies! Tähän loppuun tahdon sanoa, että niin ikään hyvää esityksessä on se, että siinä on huomioitu erityisen hyvin porotalouden erityispiirteet, mistä olen itse varsin iloinen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt vielä kiitetty edustaja Elomaa.

17.52 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Ensin kiitän hallitusta ja ministeri Leppää siitä, että tämä esitys eläinten rekisteröinnistä ja tunnistamisesta vihdoin tulee tänne ja varmaan hyväksytään. Se on hieno asia, ja se on eteenpäin eläinten hyvinvoinnissa — siitä kiitos.

Pentutehtailu on todella räikeää, sitä tapahtuu myös meillä täällä Suomen sisällä, mutta ennen kaikkea ulkomailta tulee jopa muutaman viikon ikäisiä pentuja, ja ne voivat olla sairaita ja näin poispäin. Sanoin, että Tullin resurssija pitää lisätä, ja se on ihan hyvä, jos nyt poliisit ja Tulli saavat vähintään sen taloudellisen tilanteen, niin että se on edes sama, mutta nyt myös meidän turvallisuutemme ja meidän tulliresurssimme kaipaavat lisävoimia, ja toivoisin, että Tulliin ja poliiseille tulisi lisää resurssija ja myös määrärahoja lisää. Edustaja Kärnä sanoi, että päinvastoin, että ei ainakaan leikata. Se on hyvä, ettei leikata, mutta lisää tarvittaisiin. [Mikko Kärnä: Laitettiin lisää! — Mikko Lundén: Hyvä!] Tilanne on sellainen.

Kissojen hylkääminen on ollut paljon esillä nyt, ja se on aivan järkyttävää. Kissapopulaatioita syntyy. Kissojen rekisteröinnin pitää sitten toteutua seuraavaksi, toivottavasti hyvin pian. Se, että tämä eläinten hyvinvointilaki siirtyy nyt jonnekin tuonne kevääseen, on hieman ongelmallista sen suhteen, kuinka pitkälle se menee. Sen piti jo viime hallituskauden lopulla toteutua, mutta näin ei tapahtunut, ja nyt on kulunut jo kaksi ja puoli vuotta. Toivottavasti se tulee ensi keväänä.

Kiitän näitä edustajia, jotka täällä salissa ovat. Myös eläinten asia on tärkeä asia, ja hienoa, että keskustelua syntyy.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahas- tosta

Hallituksen esitys HE 114/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Leppä ei taida olla paikalla, mutta edustaja Pirttilahti on. Olkaa hyvä.

Keskustelu

17.55 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Tässä on pohjana hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan meri-, kalastus- ja viljelyrahastosta. Meillä Suomessahan on tällä hetkellä Euroopan komission asetuksen alta kansallisessa päätösvallassa vastaavanlaista lainsäädäntöä, ja tämän esityksen tarkoituksena on ehdottaa säädettäväksi uusi laki Euroopan meri-, kalastus- ja viljelyrahastosta, ja sillä korvattaisiin tämä kotimainen lainsäädäntö. Tämä on pitkälle tekninenkin asia, mutta toisaalta täällä tulee sitten muutoksia varsinkin viranomaisiin ja rekisteröintien ylläpitoon, myös sitten lainsäädännön tietojärjestelmiin. Toivotaan, että tällä lainsäädännöllä yhtenäistetään yhteistä eurooppalaista lainsäädäntöä, niin että kansalliset lainsäädännöt yhdistetään tähän. — Lyhyesti näin, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kärnä.

17.56 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Pirttilahti tuossa ansiokkaasti esitteli lakiesityksen sisällön. Olen sitä mieltä, että tämä teknisluontoinen muutos on välttämätöntä toteuttaa. Tämäkään ei varmasti siellä valiokuntakäsittelyssä kovin suuria poliittisia intohimoja tule herättämään.

Tässä yhteydessä on kuitenkin hyvä muistuttaa, kuinka tärkeä asia kalatalous Suomelle on ja kuinka paljon meillä olisi potentiaalia lisätä sitä niin sisävesikalastuksessa kuin merikalastuksessa ja myös kalanviljelyssä. On jollakin tavalla nurinkurista ja huvittavaa, että meille tänne tuhansien järvien maahan tuodaan ulkomailta aivan valtavasti kalaa, Norjan lohta, jopa Aasiasta pangasiusta, kun meillä on vedet aivan täynnä kalaa, jota sieltä voitaisiin pyytää, ja myös valtavasti mahdollisuuksia siihen, että kalaa voitaisiin nykyistä tehokkaammin viljellä. Toivon kyllä, että tähänkin asiaan maa- ja metsätalousministeriössä kiinnitetään huomiota — on toki jo kiinnitetty: meillähän on tällainen kotimaisen kalan edistämishjelma. Täytyy toivoa myös kansalaisilta vastuullisuutta tässä: sen Norjan lohen sijasta kannattaa aina valita lautaselle kotimaista kirjolohta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Juuri näin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

20. Lakialoite laeiksi varhaiskasvatuslain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta

Lakialoite LA 85/2020 vp Veronika Honkasalo vas ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 20. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Lakialoitteen ensimmäinen alikirjoittaja, edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.58 Veronika Honkasalo vas (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuhannet pienet koululaiset viettävät pitkiä iltoja ja joskus jopa öitä yksin kotona, varsinkin ne lapset, joiden vanhemmat tai vanhempi tekee raskasta vuorotyötä, eikä rahaa ja mahdollisuuksia lastenhoidon palkkaamiseen ole. Nämä vanhemmat joutuvat usein tekemään myös osa-aikatyötä vastentahtoisesti ja jättämään lapsen yksin illaksi tai yöksi kotiin, vaikka huoli olisi syvä ja tahto olisi toimia toisin. Samaan aikaan tämä on asia, josta vaietaan ja jota hävettään, sillä pelko huonon vanhemmuuden leimasta on suuri. Monille yksinhuoltajille mahdollon tilanne johtaa siihen, että töitä ei voida ottaa vastaan ja toimeentulo on yhä tiukemmalla. Tämä on asia, josta puhutaan edelleen aivan liian vähän, vaikka se koskettaa tuhansien perheiden elämää Suomessa. Tämä on asia, johon on löydettävä lainsäädännölliset ratkaisut.

Arvoisa puhemies! Käsittelemme tänään täällä minun ja edustajakollega Katja Hännisen lakialoitetta pienten koululaisten vuorohoidon järjestämiseksi. Aloitteen tavoitteena on vuorohoidon järjestäminen perheille, joissa huoltajat tai ainoa huoltaja tekee vuorotyötä. Aloitteen tavoitteina ovat lasten hyvinvoinnin turvaaminen sekä työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen edistäminen. Perheen ja työelämän yhteensovittamisen hankaluudesta puhutaan paljon, ja hyvä niin, mutta edelleen tästä keskustelusta uupuu perheiden moninaisuus, ja edelleen asiaan tarjotaan pääosin ratkaisuja, jotka sopivat keskiluokkaisille kahden vanhemman ydinperheille, joissa työtä tehdään kahdeksasta viiteen. Tämä siitä huolimatta, että yksinhuoltajien ja yhden vanhemman perheiden määrä kasvaa ja niiden osuus kaikista lapsiperheistä on jo yli 20 prosenttia. Tämä siitä huolimatta, että epäsäännölliset työajat ja vuorotyö lisääntyvät yhteiskunnassamme, kun painotus on yhä enemmän 24/7-palveluyhteiskunnassa. Samaan aikaan perheet kokevat, että kuntien lastenhoitopalvelut eivät kaikkialla seuraa työelämän kehitystä. Erityisenä huolena ovat pienet koululaiset, jotka jäävät vaille hoitopaikkaa, vaikka vanhemmat tekevät yhä enemmän ilt- ja yötyötä sekä viikonloppuvuoroja.

Arvoisa puhemies! Erityisen haastava tilanne on yksinhuoltajilla, jotka jo lähtökohtaisesti ovat sosioekonomisesti huonommassa asemassa kuin muut perheet. Yksinhuoltajien köyhyys on kasvanut 90-luvulta lähtien, ja yksinhuoltajien työttömyys on lähes kaksinkertainen muihin perheisiin verrattuna. Työllisyydenkin näkökulmasta olisi ensisijaisen tärkeää tukea yksinhuoltajia työn ja perheen yhteensovittamisessa, mutta tämä on myös iso sukupuolten tasa-arvoon liittyvä kysymys, sillä yksinhuoltajista valtaosa on naisia.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

Arvoisa puhemies! Vuorohoidon ratkaisemista on tarkasteltava myös lapsen oikeuksien näkökulmasta. Kaikilla lapsilla tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin, hoivaan, turvaan ja hyvään elämään perhetaustasta ja olosuhteista riippumatta. Nyt tilanne on monilta osin ristiriitainen. Alle kouluikäisillä lapsilla on mahdollisuus ilta-, viikonloppu- ja ympärivuorokautiseen varhaiskasvatukseen, jos vanhemmat tai vanhempi opiskelee tai käy töissä päiväkotien tavanomaisten aukioloaikojen ulkopuolella. Toki varhaiskasvatuksen puolella iso kysymys ovat vuorohoidon käytännön järjestelyt, jotka vaihtelevat suuresti kunnittain. Iso ongelma kuitenkin on, että pienillä koululaisilla ei ole lain suoma oikeutta hoitopaikkaan, jos vanhemmat ovat vuorotyössä. Laki ei kuitenkaan sulje tällä hetkellä pois mahdollisuutta, että myös pienet koululaiset osallistuisivat varhaiskasvatuksen vuorohoitoon, mutta koska asia ei ole lakisääteinen, on vastuu asian järjestämisestä kunnilla. Siten lapset ovat eriarvoisessa asemassa tällä hetkellä myös alueellisesti asuinpaikasta riippuen, sillä joissakin kunnissa vuorohoitoa järjestetään myös pienille koululaisille ja joissakin ei.

Arvoisa puhemies! Pienten koululaisten vuorohoidon säätämistä lakiin on yritetty useampaan otteeseen kuluneina vuosina. Sivistysvaliokunta teki asiasta yksimielisen lausuman vuonna 2019. Lausumassa vaaditaan valtioneuvostoa selvittämään kuluvan vaalikauden aikana varhaiskasvatusikäisten ja pienten koululaisten vuorohoidon tarve ja toteutuminen. Valiokunta vaatii myös, että tulosten perusteella ryhdytään tarvittaviin toimiin lainsäädännön muuttamiseksi niin, että vuorohoidon palvelu varmistuu. Samasta asiasta on lausunut painavasti myös lapsiasiavaltuutettu. Ilahduttavaa siis on, että asian tärkeys noteerataan yli puoluerajojen lähes yksimielisesti. Miksi sitten edelleen on niin, ettei pienten koululaisten vuorohoito-oikeutta ole säädetty lakiin eikä oikeus toteudu käytännössä?

Arvoisa puhemies! Kun sivistysvaliokunta käsitteli pienten koululaisten vuorohoidon järjestämistä, tiedustelin asiantuntijoilta, löytyykö tällä hetkellä suomalaisesta lainsäädännöstä ikärajamääritelmiä sen suhteen, minkä ikäisen lapsen voi jättää yksin kotiin. Vastaus oli, ettei tällaista määritelmää suomalaisessa lainsäädännössä yksiselitteisesti ole. Samaan aikaan esimerkiksi työsopimuslaissa taataan kaikille työntekijöille mahdollisuus tilapäiseen hoitovapaaseen alle kymmenenvuotiaan lapsen sairastuessa äkillisesti, jotta lapsen ei tarvitse jäädä yksin kotiin. Miksi samaan aikaan on niin, että osa vuorotyötä tekevästä vanhemmista joutuu kuitenkin jättämään koulua käyvät lapsensa jopa jo kuusivuotiaana yöksi yksin kotiin, jos heillä ei ole turvaverkkoja omasta takaa? Me kaikki olemme varmasti sitä mieltä, etteivät pitkät yksinäiset illat tai jopa yöt ole lapsen etu.

Arvoisa puhemies! Tiedän itse, kuinka rankkaa yksinhuoltajan pikkulapsiarki monesti on. Jokainen meno on suunniteltava tarkkaan, ja jokainen poissaolo kotoa lisää huonoa omaatuntoa. Tilanne johtaa siihen, että oma jaksaminen ja hyvinvointi on koetuksella, kun myös vapaa-aikaa ja omaa aikaa ei juuri ole. Yhden vanhemman perheiden kansalais-toimintaan osallistuneena tiedän, että perheen ja työelämän yhteensovittaminen ja niukka toimeentulo aiheuttavat kuormitusta ja stressiä ja ovat yksinhuoltajaperheissä oleva keskeinen huoli, voisi sanoa huoli numero yksi.

Ratkaisun avaimet ovat meillä. Vuorohoidon järjestämisessä lakisääteisesti on kyse tasa-arvosta, oikeudenmukaisuudesta, työllisyyden edistämisestä ja lapsen oikeuksista. Pieni lapsi tarvitsee seuraa, hoitoa ja tukea myös iltaisin ja öisin. Lapsen ei tule kärsiä siitä, että vanhemmat tekevät töitä. Esitämmekin lakialoitteessa, että myös pienille koululaisille tarjotaan mahdollisuus vuorohoitoon ympäri vuorokauden. Ei ole kyse vain tasa-arvosta,

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

oikeudenmukaisuudesta ja työllisyyden edistämisestä. On kyse lapsen oikeuksista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Nyt aloitteen toinen alullepanija, edustaja Hänninen.

18.06 Katja Hänninen vas: Arvoisa puhemies! Tein itse ennen kansanedustajan tehtävääni töitä osa-aikaisena kaupanmyyjänä samaan aikaan, kun minulla oli aika pieniä lapsia. Tuolloin perheen molemmat aikuiset olivat vuorotöissä — toinen SSAB:n tehtaalla kolmivuorotöissä ja itse siellä kaupassa erittäin epäsäännöllisissä työvuoroissa — joten voin kai sanoa, että minulla on myös omakohtaista kokemusta siitä, mistä me nyt tänään puhumme.

Aivan niin kuin Veronikan ja minun aloitteessakin todetaan, perheen ja työn yhteensovittamiseksi tarjotaan usein vain sellaisia ratkaisuja — kuten etätyön tai osa-aikatyön tekemistä — jotka sopivat parhaiten niille, jotka ovat hyvässä työmarkkina-asemassa. Monissa pienipalkkaisissa töissä osa-aikatyö on kuitenkin vastentahtoista, koska sillä ei tule toimeen, ja työtehtävät ovat sellaisia, että etätyötä ei vaan voi tehdä. Voi siis hyvin sanoa, että keskustelu perheen ja työn yhteensovittamisesta on monesti perin keskiluokkaista.

Nyt onkin entistä enemmän käännettävä katse niihin perheisiin, joissa lasten huoltajat — tai ainoa huoltaja — tekevät töitä aamuvarhaisella, öisin, iltaisin tai viikonloppuna. Näissä perheissä on säännöllistä päivätyötä tekeviin verrattuna enemmän hankaluuksia pikkulapsiarjen pyörittämisen kanssa. Vuorotyötä on tehty tietyillä aloilla aina, ja sitä tullaan myös aina tekemään. Meidän onkin kehitettävä sellaisia ratkaisuja, joilla myös vuorotyötä tekevät voivat nykyistä paremmin yhdistää perheen ja työn. Vaikka kyseessä on ennen kaikkea perheiden hyvinvoinnin lisääminen, on tässä kyse myös työllisyydestä. Moni pienten lasten vanhempi ei nimittäin edes voi ottaa vastaan vuorotyötä perhetilanteen takia, koska arki menisi aivan mahdottomaksi.

Arvoisa puhemies! Entisenä kaupanmyyjänä olen monesti miettinyt kaupan alaa ja sitä, miten kauppojen aukioloaikojen vapauttaminen vaikutti työntekijöiden arkeen. Ovatko esimerkiksi pienten lasten vanhemmat pystyneet sovittamaan vaihtelevat vuorot niin, että pientä koululaista ei tarvitse jättää yöksi yksin kotiin? Erityisesti mietin niitä yksinhuoltajia, joilla ei ole lähellä vaikka niitä omia vanhempia tai muita läheisiä, jotka voisivat auttaa. Heille tilanne on erityisen vaikea.

Ammattiliitto PAM on selvittänyt näitä kysymyksiä, ja heidän kyselyssään vuonna 2016 selvisi, että valtaosalla vastanneista, eli 72 prosentilla, työ vei entistä enemmän aikaa perhe-elämältä kauppojen aukioloaikojen muutoksen vaikutuksesta. Monet mieltivät irtisanoutumista perhesyistä. Varsinkin yksinhuoltajilla lapsen hoidon järjestäminen oli kyselyn mukaan hankaloitunut. Vuorohoidon ulottamista pieniin koululaisiin kannatti yli 80 prosenttia vastanneista. Kun eduskunta käsitteli kauppojen aukioloaikojen vapauttamista vuonna 2015, vaadin silloin, että uudistuksen lapsi- ja sukupuolivaikutukset tulee selvittää. Silloin hallitus katsoi asiaa lähinnä kuluttajan eikä työntekijöiden näkökulmasta. Nyt tähän tarvitaan korjausliike.

On kuitenkin hyvä muistaa, että epäsäännöllinen vuorotyö ei itsessään ole välttämättä se ongelma. Moni tekee niitä ihan mielellään. Tärkeää onkin työntekijöiden hyvinvointia ja perhe-elämän yhteensovittamista parantavat ja ennakoivat työajat. Lisäksi yhteiskunnan

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

palveluiden on tuettava myös epäsäännöllistä vuorotyötä tekevien arkea. Juuri palveluiden parantamista minun ja Veronikan, edustaja Honkasalon, aloite tavoittelee.

Haluan omalta osaltani kiittää niitä edustajia, jotka ovat tämän meidän tärkeän lakialoitteemme allekirjoittaneet. Tässäkin salissa heistä ainakin kaksi on tällä hetkellä paikalla — elikkä edustaja Elomaa ja edustaja Hopsu — mutta kiitokset myös kaikille muillekin aloitteen allekirjoittajille.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Elomaa.

18.12 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Edustajien Katja Hänninen ja Veronika Honkasalo aloitteessa ehdotetaan keinoja, joilla voitaisiin mahdollistaa lapsen vuorohoito tai kotona tapahtuva hoito, kun lapsen huoltajat tai ainoa huoltaja tekee vuorotyötä. Tämä lakimuutos olisi todella hyvä. Se on kannatettava, ja aivan kuten edustaja Hänninen sanoi, minun oli pakko allekirjoittaa tämä, koska aloite on niin hyvä, ja sitä täytyy silloin kannattaa.

Mutta yksi asia pitää muistaa. Kuitenkin tämä lisäys toisi kuntien menoihin lisää tällaisia lakisäätteisiä tehtäviä, ja sen takia olisi huomionarvoista, että valtio korvaisi kunnille siten nämä kustannukset.

On ensiarvoisen tärkeää, että varsinkin Honkasalolla ja Hännisellä on omaa kokemusta asiasta. Se tuo lisäarvoa tälle aloitteen tärkeydelle. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Hopsu.

18.13 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Honkasalolle ja Hänniselle tästä tärkeän asian nostamisesta. Monessa perheessä vuorohoito on välttämättömyys vanhempien tai vanhemman työssäkäynnin mahdollistamiseksi.

Aloitteessa esitetään varhaiskasvatustilain ja sosiaalihuoltolain muuttamista siten, että mahdollistetaan ensimmäisen ja toisen luokan oppilaiden vuorohoito vanhemman tai muun huoltajan työssäkäynnistä tai opiskelusta johtuvan tarpeen vuoksi. Erityisesti pidän tästä, että ehdotetaan mahdollistettavaksi myös tämän lapsen hoitoon liittyvä kotipalvelu paremmin ja siihenkin perusteeksi riittäisi vuorotyö.

Pienten koululaisten vuorohoito on sekä yhdenvertaisuuden ja lasten oikeuksien ja hyvinvoinnin että talous- ja työllisyyspolitiikan kannalta katsottuna tärkeä asia. Jotta yhdenvertaisuus mahdollisuuksissa osallistua työmarkkinoille toteutuu paremmin ja erityisesti jotta lasten hyvinvointia tuetaan, tulee yhteiskunnan tarjota apua perheen ja työn yhteensovittamiseen vuorotyötä tekevien vanhempien perheille. Etenkin yksinhuoltajien mutta myös useamman vanhemman perheiden osalta tilanne, jossa lapset joutuvat työn vuoksi olemaan illan tai yön kotona yksin, rajoittaa vanhemman ja vanhempien mahdollisuutta toimeentuloon ja työnteekoon ja riskeeraa myös lapsen turvallisuudentunnetta hyvinkin helposti. Kyseessä on vahvasti sosiaalinen oikeudenmukaisuus, sillä pienituloiset tekevät paljon vuorotyötä ja myös huonommin ennakoitavaa osa-aikaista vuorotyötä ja heillä juuri on myös heikompi mahdollisuus itse kustantaa hoitoa kotiin. Perheillä olevissa turvaverkoissa on myös eroja, ja kaikille ei ole mahdollista pyytää lastenhoitoa apua läheisiltä.

Vuorohoidon palveluita kehitettäessä on tärkeää huomioida lasten etu. Asiantuntijoiden mukaan vuorohoidolla voi olla lapsen hyvinvointiin ja kasvuun kuormittavia vaikutuksia mutta myös niitä tukevia vaikutuksia. Kuormittavalla puolella ovat epäsäännölliset aika-

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

taulut, pysyvyyden puute ja vaihtuvat rutiinit, hoitopaikat tai hoitajat. Lapsen edun kannalta vuorohoitoa tulisi pyrkiä järjestämään nimenomaan minimoiden näitä kuormittavia tekijöitä.

Nykyisellään vuorohoito on mahdollista varhaiskasvatuksessa olevien lasten osalta, mikäli vanhemmat tekevät vuorotyötä. Pienten koululaisten osalta mahdollista on vain ilta-päivätoiminta.

Tämä esitys on varsin lämpimästi kannatettava. Etenkin haluan nostaa tässä nimenomaan tämän muutoksen sosiaalihuoltolain 19 §:ään, jonka mukaan jatkossa kotipalvelun tarpeen perusteena voisi olla myös esimerkiksi vanhemman tai vanhempien hoitotyö, jonka aikana perheellä ei ole mahdollista saada muuta apua. Mutta kannatettava on myös tämä varhaiskasvatuslain muutos. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kärnä.

18.16 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Haluan myös puolestani kiittää edustajia Honkasalo ja Hänninen tästä erinomaisesta aloitteesta. On ikävää, että olemme eläneet tätä korona-aikaa. Varmasti, jos tällainen aloite olisi allekirjoitettavaksi tullut, olisin myös oman allekirjoitukseni tähän antanut, mutta kun tuolla sähköisessä järjestelmässä pelaamme, niin näitä asioita valitettavasti pääsee ohi menemään.

Pidän äärettömän tärkeänä, että tuemme lapsiperheiden ja yksinhuoltajien jaksamista arjessa, ja tähän tarpeeseen tämä aloitteenne vastaa kyllä erinomaisesti. Kuten tässä on muissakin puheenvuoroissa todettu, tämä on poikkeuksellisen elämänmakuinen aloite, koska molemmilla aloitteentekijöillä on omakotaista kokemusta näistä haasteista, joita arjessa voidaan kohdata.

Toivon tälle asiallista käsittelyä valiokunnassa, ja vaikka valitettavan pieneksi on jäänyt allekirjoitusmäärä, niin toivotaan, että se ei ole käsittelylle esteenä.

18.17 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Yhdyn kanssa kiitoksiin edustajille Honkasalo ja Hänninen tästä lakialoitteen tekemisestä ja toivon kanssa, että valiokunnassa on aikaa käsitellä tätä ja katsoa tätä niistä eri näkökulmista. Toki pääpainohan tässä on lasten oikeudet ja hoiva ja turva, mitä lasten tulisi saada vuorotyössä mukana olevien aikuisten työskennellessä. Mutta tässä on monia muitakin hyviä lähtökohtia, esimerkiksi tämä elinkeinopoliittinen lähtökohta. Kun mietitään näitä maaseudun pieniä teollisuustaajamia, mihinkä meillä on tällä hetkellä aika vaikea saada työvoimaa, niin tämä on yksi osa, mikä edesauttaisi tätä kohtaanto-ongelmaa, niin että meillä on mahdollista muuttaa niille paikkakunnille, kun siellä on turvattu vuorotyön ohessa myös lastenhoito. Toivottavasti se palvelu on myös lähellä, ettei tarvitse lähteä lapsia siirtämään kymmeniä kilometrejä paikasta toiseen, kun mennään itse vuorotyöhön. Juuri tämä on itse asiassa aika merkittäväkin ongelma tällä hetkellä, miten siirrytään paikkakunnalta toiselle työtä tekemään. Eli todellakin tässä on monta muutakin asiaa — huomioiden tietenkin vielä työntekijöiden eli vanhempien oman jaksamisen siinä arjessa. Eli tämä on arjenmakuinen, kuten tuossa edellinen edustajakin, Kärnä, tämän asian sanoi. Toivotaan tälle hyvää käsittelyä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Aittakumpu.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

18.18 **Pekka Aittakumpu kesk:** Arvoisa puhemies! Yhdyn näihin kiitoksiin: aloitteen tekijät Honkasalo ja Hänninen ovat hyvän aiheen nostaneet esille. Tietysti tämän teeman ja näiden puheenvuorojen äärellä sitä pysähtyy miettimään, kuinka lapsiystävällinen yhteiskunta me olemme. On paljon vielä korjailtavaa ja paikkailtavaa. On aivan totta, että yksökös—kakkosluokkalainen on vielä kovin pieni — liian pieni viettämään yksin kotonaan aikaa, varsinkin kun puhutaan yöajasta ja ilta-ajasta, eikä sitä mielellään vanhempaakaan lasta yksin kotiin jätä. Nykyään asumme yhä enemmän erillämme eikä ole sukulaisia ja läheisiä siinä ympärillä, aivan kuten noissa puheenvuoroissa tulikin hyvin esille, ja siksi se lastenhoidon järjestäminen on usein hyvinkin hankalaa, kun sinne kotiin ei hoitajaa voi aivan yksinkertaisesti hankkia.

Sitten tässä aloitteessa nostetaan esille myös eriarvoisuus asuinpaikan suhteen, mikä on tietysti iso ongelma, että asuinpaikasta riippuu aika paljon, saatko lapsen vuorohoitoon vai et. Pidän tärkeänä, että tässä myös nostetaan tämä kotipalveluiden saatavuuden parantaminen esille. Se koskee paitsi niitä perheitä, joissa ollaan vuorotyössä, myös monia muitakin perheitä. Nythän meille on tulossa hallituksen esitys vanhusten, iäkkäiden, kotihoidon laadun parantamisesta, ja kun luin sitä esityksestä tehtyä tiedotetta, niin siinä todetaan, että samassa yhteydessä myös lapsiperheiden kotipalvelun saatavuutta tullaan parantamaan nostamalla tämä kotipalvelu omaksi pykäläkseen. Pidän tärkeänä, että nyt kun eduskuntaan sen esityksen saamme, niin kannattaa myöskin tältä aloitteen esiin nostamalta näkökulmalta sitä kotipalvelun saatavuutta tarkastella.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä aloitteen laatijoista edustaja Honkasalo, ja sen jälkeen luvattu puoli tuntia alkaa olla täynnä.

18.21 **Veronika Honkasalo vas:** Arvoisa puhemies! Kiitos näistä lämpimistä puheenvuoroista. On varmaan laajemminkin niin, että tämä on yhteiskunnallinen asia, josta ehkä suuressa julkisuudessa ei niin paljon tiedetä, koska siihen liittyy myös niin paljon sellaista stigmaa, että siitä ei välttämättä mielellään puhuta, ja semmoista vanhemmuuden arvottamista. Ja on juuri niin kuin edustaja Elomaakin sanoi, että totta kai, jos tällainen laki saataisiin voimaan, se pitäisi kunnille myös täysimääräisesti korvata. Mutta ajattelemmekin myös edustaja Hännisen kanssa niin, että tämä on ennen kaikkea yksi kaivattu työllisyystoimi: kun me edesautetaan yksinhuoltajien työllistämistä, niin se on kokonaisvaltaisesti koko yhteiskunnan etu. — Kiitos paljon.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

21. Lakialoite laiksi ympäristönsuojelulain 18 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 5/2021 vp Mikko Kärnä kesk ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 21. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan. — Aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Kärnä, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

Keskustelu

18.22 Mikko Kärnä kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä lakialoite on lakialoite laiksi ympäristönsuojelulain 18 §:n muuttamisesta, ja tässä esitetään, että tämän ko. lain 18 §:n 3 momentti muutetaan siten, että lumen kaataminen mereen kielletään. Sain inspiraation tähän aloitteeseen Helsingin kaupungilta. Olen seurannut tätä joka-vuotista keskustelua lumen käsittelystä ja pidän varsin hämmäntävänä, että Helsinki ei omaehtoisesti ole valmis tätä asiaa muuttamaan vaan haluaa ilmeisesti profiloitua — ei Suomen luontopääkaupunkina, kuten sillä olisi mahdollisuus — Suomen roskapääkaupunkina.

Arvoisa herra puhemies! Kaadettaessa lunta mereen aiheutetaan ympäristölle vakavaa haittaa. Auratun lumen mukana mereen päätyy muun muassa roskia, muovia, asfalttihiukasia, autojen renkaista irtoavaa kumirouhetta. Suomen ympäristökeskuksen tutkimuksen mukaan lumen sijoittaminen mereen tai vesistöihin aiheuttaa roskaantumista ja toimii vakavana mikromuovien reittinä erilaisiin vesistöihin ja merialueille. Helsingissä Itämereen päätyy lumen mukana normaalilumisena talvena useita tuhansia kiloja roskaa ja arviolta yli 50 miljoonaa mikromuovipartikkelia. Kaduilta aurattu lumimassa sisältää myös muun muassa kadulle heitettyjä roskia, eläinten jätöksiä sekä ympäristömyrkyiksi luokiteltavia tupakantumpeja. Mereen lumen mukana päätyvät jätteet, muovit ja muut haitalliset ainesosat kulkeutuvat merivirtojen mukana laajalle alueelle eivätkä välttämättä häviä merestä koskaan. Pidän täysin käsittämättömänä, että Helsinki jatkaa tällaista toimintaa, vaikka erään kaupungin virkamiehen sanoin mereen päätyy ”kaikkea polkupyöristä puliukkoihin”.

Helsinki on Suomen ainoa kaupunki, jossa lunta kaadetaan mereen. Sivistyskaupungit Espoo, Turku ja Oulu ovat kieltäneet sen ympäristönsuojelulain nojalla annetuissa ympäristönsuojelumääräyksissä. Tarvitaan kuitenkin kategorinen lumen mereen kaatamisen kieltö koskemaan myös Helsinkiä, koska ympäristönsuojelulain 18 §:n 3 momentti edelleen sallii lumen kippaamisen mereen poikkeustiloissa. On hyvä myös huomata, että lumen kaataminen mereen on kielletty kaikissa muissa Pohjoismaissa.

Arvoisa puhemies! Asiantuntijoiden mukaan lumi pitäisi kaataa maa-alueille tai hävittää muilla keinoin, esimerkiksi sulattamalla — tähän on olemassa monenlaisia teknisiä ratkaisuja. Kaupunki perustelee lumen kaatamista mereen muun muassa sillä, että lumen kuljettaminen muualle aiheuttaisi hiilidioksidipäästöjä. En pidä tällaista perustelua kestäväenä. Emme me voi asetella vastakkain Itämeren puhtautta ja hiilidioksidipäästöjä.

Suomen lainsäädännössä lumen kaatamista mereen ei siis ole tällä hetkellä kielletty. Ympäristönsuojelulain 18 §:n 2 momentti kieltää jätteen laskemisen mereen Suomen aluevesille tai talousvyöhykkeille, mutta 3 momentti sallii poikkeuksena lumen kaatamisen mereen. Tämä lakialoite poistaisi tuon poikkeuksen.

Haluan kiittää kaikkia aloitteen allekirjoittajia ja toivon, että ympäristövaliokunta ottaa tämän aloitteen vakavasti käsittelyyn. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Aittakumpu.

18.25 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Puhuimme eilen täällä täysistuntosalissa Suomen vesihuollosta ja myöskin siitä, miten vesi on äärimmäisen tärkeä meille kaikille. Aivan kuten edustaja Kärnä totesi ja siihen viittasi, on hyvin ihmeellistä, että vihre-

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

änä kaupunkina itseään markkinoiva Helsinki on jatkanut tätä lumen kaatamista mereen. Kuten tässä aloitteessa, jonka tietysti ilolla allekirjoitin heti, kun tästä kuulin, todetaan, niin lumen mukana normaalilumisena talvena Itämereen päätyy tuhansia kiloja roskaa — tuhansia kiloja roskaa — ja jopa 50 miljoonaa mikromuovipartikkelia. Ja vielä se tärkeä huomio, että kaikki muut kaupungit ovat joko lopettaneet tämän lumen kaatamisen mereen tai alun perinkin pidättäytyneet siitä mutta Helsinki sitä edelleen jatkaa.

Kun nyt muutamana talvena olen täällä Helsingissä aikaani viettänyt, niin olen huomannut, että silloin kun tänne lunta tulee, niin siitä tietysti tulee kaupunkilaisille työtä lumen pois siirtämisen johdosta mutta se on myös suuri ilo: lapset kulkevat pulkkien kanssa, näkyy suksia, ja jopa tuolla puistoissakin hiihdetään. Onkohan sellaista mietitty, että kun lumi pitää siirtää, niin voisiko siitä tehdä jonkunlaisen valtavan pulkka- ja mäenlaskupaikan? Ehkä sitä voisi vähän vielä sitten lumettaa siihen päälle, niin siitä saataisiin mahdollisimman hyvä ja tasainen.

Pidän tätä aloitetta erittäin hyvänä ja toivon tälle perusteellista käsittelyä valiokunnassa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Pirttilahti.

18.28 **Arto Pirttilahti kesk:** Arvoisa puhemies! Varsin erinomainen aloite edustaja Kärnältä. Kyllähän tämä on jo niin sanotusti mennyttä maailmaa, mitä Helsinki elää tässä asiassa tällä hetkellä. Tulee mieleen, kun Aasiasta tulee näitä jokeenkippauskuvia, kun laitetaan pikkukuorma-autolla roskaa jokeen, että tämä on aivan sama. Tässä on vain lumi kuorrukkeena, niin kuin kermavaahtona, ja viedään sinne mereen ne roskat samalla siinä sitten. Kyllähän tästä eroon tulisi päästä. Todellakin Pohjoismaiden ainoana Suomessa ei ole lainsäädännöllä tätä kielletty, ja taitaa Suomesta Helsinki olla ainoa kaupunki, joka näin tekee. Muun muassa meillä Tampereelläkin lumi viedään sinne Lielahden alueelle isoksi keoksi, josta se sitten hiljakseen sulaa, ja sitten sulamisvesiä seurataan, mihinkä ne menevät.

Sen verran ehkä tätä Kärnän aloitetta olisinkin kyllä laajentanut, että olisin ottanut huomioon tässä myös joet ja järvet vielä sitten, eli kokonaissuojelua tälle meidän vesistölle, olisin siihen sen laajentamassa.

Todellakin on törkeää ympäristönsuojelurikosta, mitä tässä Helsinki tällä hetkellä tekee.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kyllä. — Edustaja Elomaa.

18.29 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Näin, että Kärnä on tehnyt lakialoitteen, ja jäin tänne saliin istumaan ja kuuntelemaan, minkälainen aloite hänellä on esittää. Se oli niin vakuuttava esitys ja lakialoite on niin tärkeä, että harmittaa, että se on mennyt ohi suun meikäläisellä enkä ole huomannut sitä, mutta jos se tulee joskus tähän saliin äänestettäväksi, niin ehdottomasti kannatan. Se on erittäin hyvä aloite.

Ihmettelen, miksi tuonne mereen lastataan roskaa ihan tarkoituksellisesti. Sitä roskaa, jota me yritetään sieltä merestä ja vedestä pois ottaa, ajetaan sinne ihan koko talvi. Se on aivan käsittämätön tilanne, ja olen mielissäni, että Turku sentään ei ole lähtenyt tähän hullutukseen mukaan.

Kiitän Kärnästä tästä lakialoitteesta ja toivon, että se saa hyvän vastaanoton valiokunnassa ja tulee tänne saliin vaikka äänestettäväksi, se olisi todella tärkeää. Puhutaan ympäris-

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

töstä ja ympäristönsuojelusta, ja mikäs sen tärkeämpää. Kun ajatellaan lunta ja lumen kускаamista, niin eihän sitä lunta nyt mereen voi ajaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Hänninen.

18.30 **Katja Hänninen vas:** Kiitos, arvoisa puhemies! Täytyy nyt samat sanat sanoa edustaja Kärnälle, että tämä korona-aika varmaan on vaikuttanut siihen, että itsellenikin on mennyt tämä erinomainen lakialoite ohitse, mutta lämpimästi kannatan.

Tosiaan tässä täytyi sitten ruveta vähän googlettamaan, että mitäs tämä mereen kipattava lumi ynnä muu täällä Helsingin alueella oikein ompi. Täällä todetaan Ylen jutussa, että todellinen häpeäpilkku — siis varmaan tämän lisäksi — on myös se, että kaupungin hulevedet huuhtoutuvat ympäri vuoden puhdistamattomina mereen. Että on täällä muutakin ongelmaa kuin vain tämä lumiongelma, mutta se on kuitenkin varmasti todella merkittävä asia, ja toivottavasti siihenkin saadaan sitten parannusta aikaan.

Tosiaan täällähän on joku värkki, verhopuomi, asetettu, ja sillä pyritään sitten estämään tämä roskien leviäminen. Mutta liekö se sitten kuinka vaikuttava keino: pysyvätkö siinä sitten roskat ja mikromuovit? Ei varmaan ainakaan myrkyjä pystytä tällaisen verhopuomin avulla estämään menemästä meriveteen, niin että sinne ne kuitenkin sitten saostuvat mukaan.

Toivottavasti merenhoidon toimintaryhmän kautta löytyy niitä ratkaisuja, joilla voidaan tulevaisuudessa puhdistaa vesiä tehokkaammin mutta ennen kaikkea estää se, että sinne tietoisesti ihmisen toiminnan seurauksena lasketaan mitään ympäristömyrkyjä lumien tai hulevesien myötä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä aloitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Kärnä.

18.32 **Mikko Kärnä kesk:** Arvoisa herra puhemies! Kollegoille kiitokset näistä lämpimistä puheenvuoroista ja hyvistä tarkennuksista, jotka toivon mukaan sitten mahdollisessa ympäristövaliokunnan käsittelyssä otetaan huomioon.

Itse katson, että koska maamme pääkaupunki Helsinki ei omaehtoisesti halua asian suhteen toimia, niin meillä on eduskuntana velvollisuus laittaa Helsinki kuriin ja lopettaa tällainen tietoinen Itämeren saastuttaminen. Toivotaan, että aloite tosiaan sen ansaitsemansa käsittelyn siellä ympäristövaliokunnassa saa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

22. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 10.9.2021 klo 13.00. Täysistunto lopetetaan klo 18.33.

Pöytäkirja PTK 94/2021 vp

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola